

Міністерство освіти і науки України
Київський університет імені Бориса Грінченка
Кафедра реклами та зв'язків з громадськістю

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

О.Б. Жильцов
“ _____ 2015 року

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ
ДИСЦИПЛІНИ

БІБЛІОТЕКОЗНАВСТВО

(шифр і назва навчальної дисципліни)

напряму підготовки 6.020102 «Книгознавство, бібліотекознавство і
бібліографія»

(шифр і назва напрямку підготовки)

Гуманітарний інститут

(назва інституту, факультету, відділення)

2014-2015 рік

Робоча програма Бібліотекознавство за напрямом підготовки 6.020102 «Книгознавство, бібліотекознавство і бібліографія», 0201 «Культура» 2015 р. – 58 с.

Розробники: Прокопенко Лілія Сергіївна, кандидат історичних наук, доцент кафедри реклами та зв'язків з громадськістю Гуманітарного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри реклами та зв'язків з громадськістю

Протокол від “06” лютого 2015 року № 7

Завідувач кафедри реклами та зв'язків з громадськістю

_____ (Горбенко Г. В.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Години відповідають робочому навчальному плану

Структура програми типова

Заступник директора з науково-методичної та навчальної роботи

_____ (О.В. Єременко)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Схвалено Вченою радою Гуманітарного інституту

Протокол від “ ____ ” _____ 20__ року № ____

Вчений секретар _____ (Т.Л.Видайчук)
(підпис) (прізвище та ініціали)

ЗМІСТ

Пояснювальна записка.....	4
Структура програми навчальної дисципліни.....	6
I. Опис предмета навчальної дисципліни.....	6
II. Тематичний план навчальної дисципліни.....	7
III. Програма	
<i>Змістовий модуль I</i>	8
<i>Змістовий модуль II</i>	11
<i>Змістовий модуль III</i>	14
IV. Навчально-методична карта дисципліни «Бібліотекознавство».....	18
V. Плани семінарських занять.....	19
VI. Завдання для самостійної роботи.....	22
VII. Індивідуальна робота.....	26
VIII. Система поточного та підсумкового контролю.....	27
IX. Методи навчання.....	30
X. Методичне забезпечення курсу.....	31
XI. Тести.....	31
XII. Теоретичні питання до екзамену.....	47
XIII. Рекомендована література	
<i>Законодавчі і нормативно-правові документи</i>	50
<i>Базова</i>	50
<i>Додаткова</i>	51
Інформаційні ресурси.....	57
Методичні рекомендації до підготовки семінарського заняття.....	57
Методичні рекомендації до самостійної роботи студентів.....	58

Пояснювальна записка

Відповідно до Державного освітнього стандарту вищої професійної освіти курс «Бібліотекознавство» відноситься до загальнопрофесійних навчальних дисциплін за напрямом 6.020102 «Книгознавство, бібліотекознавство і бібліографія».

Мета дисципліни – надати студентам знання про теоретико-методологічні, організаційні та історичні засади бібліотекознавства як науки та навчальної дисципліни, а також з'ясувати феномен бібліотеки як соціокультурного явища, ознайомитись з основами організації функціонування бібліотечної справи з метою набуття практичних умінь і навичок для майбутньої професійної діяльності.

Завдання дисципліни:

- вивчити теоретичні засади бібліотекознавства як науки та навчальної дисципліни;
- розглянути основні історичні етапи розвитку бібліотекознавства в Україні та світі;
- опанувати методологію та методику бібліографознавства;
- ознайомитися із організацією та основними тенденціями бібліотекознавчих досліджень в Україні на сучасному етапі;
- сформулювати загальні поняття про бібліотеку та її роль в суспільстві, функції, структурно-функціональну модель, сутність системної організації бібліотеки;
- оволодіти науковими підходами до класифікації і типологізації бібліотек;
- ознайомитися з професійними вимогами до бібліотекаря, теоретичними засадами бібліотечної професіології;
- вивчити теоретичні засади та практичні аспекти організації функціонування бібліотечної справи, зокрема, принципи і закономірності формування бібліотечних систем, типовидову структуру бібліотечної системи України, сучасні підходи до управління бібліотечною справою;
- розглянути основні напрями і форми міжнародного бібліотечного співробітництва.

У результаті вивчення курсу студент повинен **знати**:

- понятійно-категоріальний апарат бібліотекознавства;
- об'єкт, предмет, структуру, багатоаспектність функцій, методологію бібліотекознавства;
- загальні тенденції, історію і сучасний стан розвитку вітчизняного та зарубіжного бібліотекознавства;
- теоретичні засади та практичні аспекти бібліотечної професіології;
- основні типи і види бібліотек, їх соціальні функції;
- теоретичні та законодавчі засади організації суспільного користування бібліотеками;
- структуру бібліотечної системи України;

- принципи організації бібліотечної справи в країні;
- основні напрями міжнародного бібліотечного співробітництва.

Маючи теоретичні знання із бібліотекознавства, володіючи його загальнотеоретичними та методологічними проблемами, студент повинен **вміти:**

- визначати структуру, об'єкт і предмет бібліотекознавства;
- аналізувати основні принципи і концепції розвитку бібліотечної справи;
- визначати місце бібліотекознавства в системі наук, співвідношення бібліотекознавства з іншими науками;
- володіти основними методами бібліотекознавчих досліджень;
- аналізувати історію та сучасний стан бібліотекознавчої думки та бібліотекознавчих досліджень як вітчизняних, так і зарубіжних;
- здійснювати історіографічний аналіз розвитку бібліотекознавства;
- аналізувати наукові праці бібліотекознавців;
- володіти бібліотечною термінологією та знати її історію;
- реалізовувати державну політику в галузі бібліотечної справи;
- визначати основні види і типи бібліотек та їх функції;
- виявляти регіональні особливості бібліотек і бібліотечних мереж;
- сприяти взаємодії між бібліотеками різних систем і відомств.

Курс інтегрується з такими дисциплінами, як «Історія бібліотечної справи», «Бібліотечно-інформаційне обслуговування користувачів», «Бібліографознавство», «Документознавство», «Фондознавство», «Бібліотечний менеджмент і маркетинг» й ін.

Теоретичні питання дисципліни розглядаються на лекціях, поглибленню теоретичних знань із дисципліни сприяють семінарські заняття. До першого модуля програми подані індивідуальні завдання, які дозволять поглибити знання про бібліотекознавчу спадщину окремих науковців. До кожного модуля розроблені тестові завдання для модульних контрольних робіт, які дозволять виявити рівень оволодіння студентами теоретичних питань та конкретним фактичним матеріалом.

Дисципліна загальним обсягом 144 години, у тому числі: 22 год. – лекційних, 20 год. – семінарських занять, 6 год. – індивідуальна робота, 6 год. – модульні контрольні роботи, 54 год. – самостійна робота, 36 год. – екзамен. Студентам надається список рекомендованої до вивчення літератури та перелік інформаційних ресурсів мережі Інтернет для опрацювання. Викладання дисципліни розраховано на один семестр та завершується *екзаменом*.

СТРУКТУРА ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

I. Опис предмета навчальної дисципліни

Предмет: теоретико-методологічні, організаційні та історичні засади бібліотекознавства

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
<p>Кількість кредитів, відповідних ECTS – 4</p> <p>Змістових модулів – 3</p> <p>Загальний обсяг дисципліни (години) – 144</p> <p>Тижневих годин – 4</p>	<p>Галузь знань 0201 «Культура»</p> <p>Напрямок підготовки 6.020102 «Книгознавство, бібліотекознавство і бібліографія»</p> <p>Освітньо-кваліфікаційний рівень: «бакалавр»</p>	<p>Нормативна</p> <p>Рік підготовки: 2-й</p> <p>Семестр: 4-й</p> <p>Аудиторні заняття: 48 годин, з них: лекції (теоретична підготовка): 22 години семінарські заняття: 20 годин</p> <p>Індивідуальна робота: 6 годин</p> <p>Модульні контрольні роботи: 6 годин</p> <p>Самостійна робота: 54 години</p> <p>Вид контролю: екзамен: 36 годин</p>

II. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п	Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
		Разом	Аудиторних	Лекцій	Практичних	Семінарських	Індивідуальна робота	Самостійна робота	Підсумковий контроль
Змістовий модуль I.									
ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ БІБЛІОТЕКОЗНАВСТВА									
1.1	Сутність, функції, структура сучасного бібліотекознавства	8	2	2				6	
1.2	Бібліотекознавство як наука	2	2			2			
1.3	Основні етапи розвитку бібліотекознавства	8	4	2		2		4	
1.4	Методологія і методика бібліотекознавства, організація бібліотекознавчих досліджень	14	2	2			6	6	
1.5	Організація бібліотекознавчих досліджень в Україні на сучасному етапі	2	2			2			
	Модульна контрольна робота	2	2						2
	Разом за модулем 1	36	14	6		6	6	16	2
Змістовий модуль II.									
БІБЛІОТЕКА ЯК СОЦІАЛЬНИЙ ІНСТИТУТ									
2.1	Соціальні функції бібліотеки	10	4	2		2		6	
2.2	Бібліотека як система	8	4	2		2		4	
2.3	Класифікація і типологізація бібліотек	10	4	2		2		6	
2.4	Бібліотечна професіологія і підготовка кадрів для бібліотек	6	2	2				4	
2.5	Бібліотечна професіологія	2	2			2			
	Модульна контрольна робота	2	2						2
	Разом за модулем 2	38	18	8		8		20	2

Змістовий модуль III.									
ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ОРГАНІЗАЦІЇ ФУНКЦІОНУВАННЯ БІБЛІОТЕЧНОЇ СПРАВИ									
3.1	Основні принципи організації і функціонування бібліотечної справи	6	2	2				4	
3.2	Реалізація основних принципів організації і функціонування бібліотечної справи в Україні на сучасному етапі	2	2			2			
3.3	Закономірності формування бібліотечних систем	6	2	2				4	
3.4	Система управління бібліотечною справою	6	2	2				4	
3.5	Бібліотечна система України	2	2			2			
3.6	Міжнародне бібліотечне співробітництво	8	2	2				6	
3.7	IFLA як провідний осередок міжнародного бібліотечного співробітництва	2	2			2			
	Модульна контрольна робота	2	2						2
	Разом за модулем 3	34	16	8		6		18	2
	Екзамен	36							36
	Разом за навчальним планом	144	48	22		20	6	54	6/36

III. ПРОГРАМА

Змістовий модуль I

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ БІБЛІОТЕКОЗНАВСТВА

Лекція 1.1. Сутність, функції, структура сучасного бібліотекознавства (2 год.)

Об'єкт, предмет, мета, завдання, міждисциплінарні зв'язки курсу. Структура і зміст курсу, організація навчального процесу.

Базові поняття і категорії курсу. Історичний розвиток терміну «бібліотекознавство». Цілі бібліотекознавства, його завдання, області наукового пошуку, їх межі.

Дискусійність питання про об'єкт бібліотекознавства. Сутність концепцій бібліотечної справи як об'єкта бібліотекознавства. Бібліотечна діяльність як об'єкт бібліотекознавства.

Фундаментальна роль інформації в системному об'єкті бібліотекознавства. Інформація, об'єктивована у вигляді публікації, як

елемент об'єкта бібліотекознавства. Читач (споживач інформації, абонент, користувач) як елемент об'єкта бібліотекознавства. Бібліотекар як елемент об'єкта бібліотекознавства.

Дискусійність питання про предмет бібліотекознавства. «Бібліотека, її теоретичне відтворення у всіх зв'язках і опосередкуваннях» як предмет бібліотекознавства (Ю. Столяров).

Наукові та соціальні функції бібліотекознавства.

Структура бібліотекознавства: теорія, історія, організація, управління, методика. Порівняльне (компаративне) бібліотекознавство як самостійна дисципліна бібліотекознавчого знання. Бібліотекознавство загальне і спеціальне. Структура бібліотекознавства як навчальної дисципліни.

Загальна характеристика статусу бібліотекознавства в системі наукового знання. Бібліотекознавство як інформаційна та соціальна наука. Міждисциплінарність бібліотекознавства. Зв'язок бібліотекознавства з бібліографознавством, книгознавством, інформатикою. Бібліотекознавство і загально-наукові дисципліни. Зв'язок бібліотекознавства з документознавством, архівознавством та пам'яткознавством, дисциплінами інформаційного циклу.

Семінар 1. Бібліотекознавство як наука (2 год.).

Лекція 1.2. Основні етапи розвитку бібліотекознавства (2 год.)

Передісторія бібліотекознавчої думки (виникнення і розвиток бібліотекознавчої думки, середина II тис. до н.е. – XVIII ст.). Об'єктивні чинники і передумови виникнення бібліотекознавчої думки. Розвиток бібліотекознавчої думки в бібліотеках Стародавнього Світу. Релігійна спрямованість бібліотекознавчої думки Середньовіччя. Відображення бібліотекознавчої думки у церковних інструкціях, настановах та пам'ятках. Бібліотекознавча думка в період Княжої доби. Демократизація бібліотекознавчої думки під впливом ідей Великої французької революції.

Значення праць Р. де Бері, Г. Ноде, Г.В. Лейбніца, Й.В. Гете, Й.М. Франке для розвитку бібліотекознавства в Європі. Праці Д. Адамса та Т. Джефферсона та розвиток бібліотекознавства США.

Активізація бібліотекознавчої думки в Росії у XVIII ст. Ідеї А.І. Богданова, Л.І. Бакмейстера, М.М. Карамзіна, В. Кіпріанова, І.А. Крилова М.В. Ломоносова, М.І. Новикова, Ф.С. Салтикова, В.М. Татищева, І.Д. Шумахера, реформи Петра I та розвиток російської бібліотекознавчої думки.

Виникнення і становлення бібліотекознавства як наукової і навчальної дисципліни у XIX ст. М. Шреттінгер: введення у науковий обіг терміну «бібліотекознавство».

Відокремлення бібліотекознавства від бібліотечної практики. Значення наукової діяльності Г.І. Блісса, А. Грезеля, Ф.А. Еберта, Ч. Кеттера, А. Паніці.

Перші наукові спроби визначення предмета бібліотекознавства, формування уявлень про структуру бібліотекознавства як наукової дисципліни. Збільшення кількості наукових публікацій із бібліотекознавства,

організація перших бібліотекознавчих журналів, утворення професійних бібліотечних асоціацій, формування наукових бібліотекознавчих центрів.

Внесок окремих вчених у розвиток бібліотекознавства: В.І. Соболющikov, М.О. Рубакін, О.О. Покровський, Л.Б. Хавкіна та ін.

Українське бібліотекознавство XIX - початку XX ст. (основні концепції П.О. Яркового, І.І. Срезневського, К.І. Рубинського, Н.Я. Фрідьєвої, Д.А. Балики, С.О. Сірополка, Л.У. Биковського). Формування бібліотекознавства як навчальної дисципліни.

Загальна характеристика основних напрямів та проблематики зарубіжних бібліотекознавчих досліджень у XX ст. Біфуркація бібліотекознавства. Внесок окремих зарубіжних вчених у розвиток бібліотекознавства: П. Батлер, У. Бішоп, С. Бредфорд, В. Герзе, Ф. Герхард, М. Дьюї, Х. Кунце, М. Лайн, Г. Лей, Г. Лейдингер, Ф. Мількау, А. Предек, Ш.Р. Ранганатан, Т.П. Севенсма, Т. Тодоров, Р. Фік, Й. Форстіус, А. Харнак, Д.Х. Шира. Значення бібліотекознавчих досліджень США на сучасному етапі. Роль міжнародних фахових об'єднань у розвитку бібліотекознавства.

Розвиток бібліотекознавства в СРСР. Праці К.І. Абрамова, В.О. Артисевич, А.М. Ванєєва, Ю.В. Григор'єва, М.Я. Дворкіної, К.М. Дерунова, М.С. Карташова, В.В. Скворцова, Ю.М. Столярова, В.І. Терьошина, В.Р. Фірсова, О.С. Чубар'яна. Видання перших підручників з бібліотекознавства.

Розвиток українського бібліотекознавства у XX ст. (В.С. Бабич, В.О. Ільганаєва, Я.М. Крекез, Т.І. Ківшар, Г.І. Ковальчук, Н.М. Кушнарєнко, Т.В. Новальська, Л.П. Одинока, М.С. Слободяник, А.С. Чачко).

Нові завдання бібліотекознавства в умовах інформаційного суспільства. Трансформація інфраструктури сучасного бібліотекознавства.

Семінар 2. Основні етапи розвитку бібліотекознавства (2 год.).

Лекція 1.3. Методологія і методика бібліотекознавства, організація бібліотекознавчих досліджень (2 год.)

Методологія бібліотекознавства. Методологія дослідження як система наукових принципів, форм і способів пізнання, організації і побудови теоретичної діяльності, як вчення про цю систему. Поняття про методи та наукову методику бібліотекознавства.

Загальнонаукові методи: емпіричні і теоретичні. Загальнонаукові методи: аналіз, синтез, абстрагування, формалізація, порівняння, спостереження (самоспостереження), експеримент, моделювання, прогнозування, структурно-функціональний метод, класифікація, цитування, бібліографічний метод, термінологічний аналіз, метод операціоналізації понять.

Спеціальні методи: опитування, контент-аналіз, тестування.

Кількісні методики бібліотекознавчих досліджень: вимірювання, статистичні таблиці, методи індексів і рядів динаміки, кореляційний аналіз.

Поняття про організацію бібліотекознавчого дослідження. Основні етапи бібліотекознавчого дослідження: виявлення і формулювання наукової проблеми; розробка і затвердження технічного завдання; розробка програми

наукового дослідження; оформлення результатів наукового дослідження; впровадження результатів наукового дослідження.

Характеристика діяльності основних центрів бібліотекознавчих досліджень в Україні. Українські наукові бібліотекознавчі школи. Роль бібліотекознавчої періодики у розвитку наукової думки.

Основні напрями бібліотекознавчих досліджень на сучасному етапі – теоретико-методологічні засади бібліотекознавства, історія бібліотечної справи, бібліотечне фондознавство, бібліотечне читачезнавство, формування мережі електронних бібліотек, інформатизація бібліотек, організація та управління бібліотекою, управління бібліотечною справою, бібліотечна технологія, бібліотечний менеджмент і маркетинг, бібліотечне краєзнавство, бібліотечна професіологія та ін.

Перспективи розвитку українського бібліотекознавства.

Семінар 3. Організація бібліотекознавчих досліджень в Україні на сучасному етапі (2 год.).

Змістовий модуль II. БІБЛІОТЕКА ЯК СОЦІАЛЬНИЙ ІНСТИТУТ

Лекція 2.1. Соціальні функції бібліотеки (2 год.)

Соціальні функції бібліотеки як одна з найфундаментальніших проблем бібліотечної теорії і практики. Еволюція поглядів бібліотекознавців на соціальне призначення бібліотеки (К. Абрамов, М. Васильченко, М. Карташов, Р. Мотульський, К. Селіверстова, С. Сірополко, В. Скворцов, М. Слободяник, А. Соколов, Ю. Столяров, В. Фірсов, І. Фрумін, Л. Хавкіна, А. Хропач, О. Чубар'ян).

Еволюція функцій бібліотеки у соціумі. Нормативний характер соціальних функцій, їх вираження у законодавчій формі. Різноманітність і єдність уявлень про соціальні функції бібліотеки.

Групи функцій бібліотеки: іманентні, онтологічні, генетичні, початкові, системоутворюючі, сутнісні, зовнішні, специфічні, типоутворюючі, історичні, похідні, прикладні, додаткові, допоміжні, технологічні тощо.

Співвідношення соціальних і технологічних функцій бібліотеки. Законодавчий і науковий підходи до формулювання соціальних функцій бібліотеки.

Інформаційна, кумулятивна, комунікативна, культурна, меморіальна, освітня, виховна, виробнича, соціалізуюча, соціокультурна, ідеологічна, рекреаційна, гедоністична функції, функція організації масового читання та інші й їх реалізація.

Функції моделювання, комплектування, обліку, аналітико-синтетичної обробки, зберігання, доставки документних ресурсів, обслуговування користувачів, управління, координації і кооперації, науково-методична, дослідницька.

Семінар 4. Функції бібліотеки (2 год.).

Лекція 2.2. Бібліотека як система (2 год.)

Поняття системного аналізу бібліотеки. Еволюція поглядів бібліотекознавців щодо бібліотеки як системи. Сутнісна системна модель бібліотеки. Структурна характеристика бібліотеки: основні елементи і підсистеми, їх внутрішні і зовнішні функції.

Бібліотечний фонд як підсистема бібліотеки. Тематична і видова структура, кількісний і якісний склад, види. Функції бібліотечного фонду. Взаємодія з іншими підсистемами бібліотеки.

Користувач як підсистема бібліотеки. Типологія користувачів. Функції користувачів бібліотеки. Взаємодія з іншими підсистемами бібліотеки. Поняття про контингент користувачів бібліотеки.

Бібліотекар як підсистема бібліотеки. Функції бібліотекаря. Взаємодія з іншими підсистемами бібліотеки.

Матеріально-технічна база як підсистема бібліотеки. Склад матеріально-технічної бази бібліотеки. Функції матеріально-технічної бази. Взаємодія з іншими підсистемами бібліотеки.

Функціональна характеристика бібліотеки. Загальне поняття про функціонування бібліотеки. Взаємозалежність функціональної і структурної характеристик бібліотеки.

Основні елементи функціонування бібліотеки. Зовнішнє середовище, інформаційні потреби, процес діяльності, результат діяльності, зворотний зв'язок як складові процесу функціонування бібліотеки як системи. Основні об'єкти зовнішнього середовища бібліотеки. Єдність основних, допоміжних (забезпечуючих) та управлінських процесів діяльності бібліотеки. Диференціація бібліотечної роботи за видами. Основні параметри результатів діяльності бібліотеки, їх кількісні та якісні характеристики. Бібліотечно-інформаційні продукти і послуги як результат діяльності бібліотеки: поняття, види.

Організаційна структура бібліотеки: поняття та сутність, види. Робоче місце як первинна ланка побудови виробничої структури бібліотеки. Комплектування фондів, організація обслуговування читачів і бібліографічна діяльність як основа функціонально-технологічної структури бібліотеки. Галузева, лінгвістична структури, структура за видами інформаційних джерел. Вимоги до організаційної структури бібліотеки.

Семінар 5. Бібліотека як система (2 год.).

Лекція 2.3. Класифікація і типологізація бібліотек (2 год.)

Дискусійність питання класифікації і типологізації бібліотек. Еволюція поглядів бібліотекознавців на проблеми класифікації і типологізації бібліотек (Г. Геннаді, П. Отле та Л. Вутерстер, М. Потапов, М. Фрумін, О. Чубар'ян, С. Сірополко, Н. Фрідьева, Ю. Меженко, С. Постернак, Т. Каратигіна, А. Черняк, Е. Сукіасян, А. Соколов, Н. Тюліна, Л. Амлинський, А. Хропач, М. Акіліна, К. Селіверстова, Т. Белобратова, М. Карташов, Ю. Столяров).

Сутність класифікації й типологізації. Ієрархічні, фасетні, змішані класифікації бібліотек. Ознаки класифікування бібліотек.

Класифікація бібліотек за різними критеріями (соціальне призначення, засновники, форма власності, юридичний статус, науковий статус, адміністративно-територіальний поділ, доступність, платність обслуговування, статус, зона обслуговування, зміст документів, форма документів, обсяг фондів, запрограмована активність використання, вік користувачів, психофізіологічні можливості користувачів, кількість користувачів, наявність штатного персоналу, кількість співробітників, технічний стан будівлі, площа приміщень тощо).

Сутнісні критерії типологізації бібліотек. Соціальне призначення як основна типоутворююча ознака типологізації бібліотек.

Загальні бібліотеки (публічні, масові, універсальні, загальнодоступні), їх основні типологічні ознаки: національні, обласні універсальні (регіональні) і публічні бібліотеки. Типологічні особливості та функції національних бібліотек. Типологічні ознаки універсальних бібліотек.

Спеціальні бібліотеки (спеціалізовані, галузеві, наукові), їх основні типологічні ознаки: виробничі, наукові, навчальні, управлінські бібліотеки. Загальнодоступні спеціальні бібліотеки. Галузева диференціація бібліотек.

Типологічні особливості особистих бібліотек, їх види і функції. Приватні зібрання в бібліотеках.

Інтернет та утворення електронних, цифрових, гібридних бібліотек.

Семінар 6. Класифікація і типологізація бібліотек (2 год.).

Лекція 2.4. Бібліотечна професіологія і підготовка кадрів для бібліотек (2 год.)

Соціально обумовлена спрямованість бібліотечної професії і особистості бібліотекаря. Історичні витоки та закономірності історичного розвитку бібліотечної професії та бібліотечної освіти. Бібліотечно-інформаційний фахівець як особлива соціально-професійна група: перспективи розвитку і збереження, трансформація в контексті змін соціокультурної сфери.

Наукова класифікація видів бібліотечної праці. Професійна самосвідомість бібліотекарів. Кадрові ресурси бібліотечної справи, професійна міграція і мобільність, статус, престиж, імідж професії, бібліотечна праця. Професійні цінності сучасного бібліотекаря. Колективний характер бібліотечної діяльності і творча природа праці бібліотекарів. Основні групи бібліотечних кадрів. Загальнопрофесійні вимоги до особистості бібліотекаря. Професіограма і кваліфікаційні характеристики.

Бібліотечна професіологія: зміст, завдання, основні напрями досліджень. Еволюція спеціальності «бібліотекар-бібліограф». Професійна, демографічна та функціональна структура бібліотечних кадрів в Україні. Кодекси професійної етики бібліотекаря. Кодекс етики бібліотекаря, затверджений Українською бібліотечною асоціацією (2013 р.).

Основні принципи і стратегічні цілі бібліотечної освіти в контексті загальнодержавної освітньої програми України. Фундаментальність бібліотечної освіти. Міжнародні стандарти підготовки бібліотечних фахівців.

Стандарти бібліотечної освіти України. Загальна характеристика навчальних планів підготовки бібліотечних кадрів. Мережа вищих навчальних закладів, що здійснюють підготовку фахівців бібліотечної справи в Україні. Підготовка бібліотечних фахівців для роботи в умовах автоматизованих бібліотечно-інформаційних технологій: технізація бібліотечно-інформаційної освіти.

Підготовка науково-педагогічних кадрів. Аспірантура, докторантура, захист дисертацій зі спеціальності «Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство» в Україні. Паспорти наукових спеціальностей з історичних наук та соціальних комунікацій.

Професійний розвиток і самоосвіта бібліотекаря. Система безперервної бібліотечно-інформаційної освіти та інші системи підтримання, удосконалення та розвитку професії. Діяльність інститутів післядипломної освіти та центрів безперервної освіти бібліотечних кадрів в Україні. Бібліотечні об'єднання і асоціації.

Семінар 7. Бібліотечна професіологія (2 год.).

Змістовий модуль III.

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ОРГАНІЗАЦІЇ ФУНКЦІОНУВАННЯ БІБЛІОТЕЧНОЇ СПРАВИ

Лекція 3.1. Основні принципи організації і функціонування бібліотечної справи (2 год.)

Загальна характеристика бібліотечної справи. Структура бібліотечної справи. Бібліотечні мережі і бібліотечні системи.

Внутрішньобібліотечні, відомчо-галузеві, міжвідомчі, міжнародні, організаційні, інформаційні, технологічні й інші форми бібліотечної діяльності.

Підходи до ідентифікації бібліотечних мереж. Бібліотечна мережа як сукупність бібліотек (галузевий підхід). Бібліотечна мережа як організаційна одиниця управління (відомчий підхід). Територіальний підхід.

Забезпеченість населення бібліотечною мережею в Україні на сучасному етапі. Характеристика бібліотечних фондів, їх кількісний і якісний склад, концентрація бібліотечних фондів. Поняття про бібліотечні об'єднання. Проблема якості бібліотечних фондів на сучасному етапі. Зменшення кількості користувачів бібліотек. Характеристика матеріально-технічної бази бібліотечної справи на сучасному етапі. Стан бібліотечних будівель і приміщень. Проблеми технічного і комп'ютерного оснащення бібліотек. Нові вимоги до бібліотечних кадрів.

Організаційні фактори бібліотечної справи. Протиріччя у розвитку бібліотечної справи і шляхи їх подолання. Протиріччя цілей, змісту бібліотечного процесу, методів, організаційних форм задоволення інформаційних потреб, між зростаючою тенденцією інтеграції і відомчою

відокремленістю бібліотек. Шляхи удосконалення бібліотечної справи. Розвиток координації і кооперації бібліотек.

Поняття про принципи організації і функціонування бібліотечної справи. Основні принципи організації і функціонування бібліотечної справи: загальнодоступність бібліотечної справи, пріоритет читацьких інтересів, системність бібліотечної справи, оптимальне поєднання централізації і децентралізації, координація і кооперація бібліотечної діяльності, державно-громадський характер бібліотечної справи.

Семінар 8. Реалізація основних принципів організації і функціонування бібліотечної справи в Україні на сучасному етапі (2 год.).

Лекція 3.2. Закономірності формування бібліотечних систем (2 год.)

Об'єктивний характер системного розвитку бібліотечної справи. Процес формування бібліотечних систем як специфічна закономірність бібліотечної справи. Взаємодія бібліотек як основа формування і розвитку бібліотечних систем. Характер бібліотечних зв'язків: за напрямками або змістом діяльності (формування і використання фондів, обслуговування читачів, довідкова, бібліографічна, науково-методична робота тощо), за масштабами або сферою прояву (внутрішньовідомчі і міжвідомчі (галузеві й міжгалузеві)).

Цілісність бібліотечної системи. Структурна організація бібліотечних систем. Відомчо-галузеві бібліотечні об'єднання. Територіальна спільність бібліотек як важлива наукова категорія теорії бібліотечних систем. Первинні (спеціалізовані), локальні (місцеві), обласні і регіональні (міжобласні) бібліотечні об'єднання. Централізована бібліотечна система (ЦБС) як первинний рівень бібліотечних об'єднань, що включає бібліотеки одного типу і одного відомства на певній компактній території.

Відомчо-галузева бібліотечна система як сукупність однорідних і тісно взаємозв'язаних первинних (спеціалізованих) об'єднань або самостійних спеціальних бібліотек, розташованих на компактній території. Бібліотечні об'єднання академій наук. Бібліотечні об'єднання щодо задоволення професійних, навчальних запитів населення та запитів, пов'язаних із самоосвітою та організацією дозвілля.

Універсальні територіальні бібліотечні об'єднання (комплекси). Розвиток (динамічність) бібліотечної системи.

Основи організації та функціонування бібліотечної системи України. Основні напрями розвитку єдиної системи бібліотек.

Національні та державні бібліотеки України. Мережа бібліотек Міністерства культури: ознаки, завдання і функції. Мережа бібліотек Національної академії наук України. Мережа науково-технічних бібліотек. Мережа сільськогосподарських бібліотек. Мережа медичних бібліотек. Мережа освітянських бібліотек. Бібліотечні мережі Міністерства оборони України, Міністерства внутрішніх справ України, інших міністерств і відомств. Бібліотеки акціонерних товариств, комерційних фірм, банків.

Бібліотеки громадських об'єднань та організацій, кооперативів і партій. Приватні бібліотеки. Процеси інтеграції і взаємодії бібліотек України з підприємствами, установами та організаціями.

Лекція 3.3. Система управління бібліотечною справою (2 год.)

Основи управління бібліотечною справою. Співвідношення понять «управління» і «менеджмент». Характеристика суб'єктів і об'єктів управління бібліотечною справою: сутнісні характеристики, типові особливості і специфічні закономірності. Цілі управління бібліотечною справою. Критерії ефективності управління бібліотечною справою.

Науково обґрунтована і реалістична бібліотечна політика як основа управління бібліотечною справою. Цілі бібліотечної політики. Закон України «Про бібліотеки і бібліотечну справу» та проблеми управління галуззю. Загальнодержавні органи управління бібліотечною справою. Законодавчі, виконавчі та громадсько-державні органи управління.

Організаційна структура управління бібліотечною справою. Органи державного управління (державний, галузевий, територіальний рівні). Завдання і функції Міністерства культури України у сфері керівництва і координації роботи бібліотек. Регіональні органи управління бібліотечною справою. Обласні управління культури, міські, районні відділи культури.

Функції відомчих органів управління бібліотечною справою. Органи керівництва мережею бібліотек НАН України, науково-технічних, сільськогосподарських бібліотек, бібліотек навчальних закладів, громадських організацій, спілок, товариств тощо.

Органи координаційного управління бібліотечною справою.

Професійні бібліотечні асоціації і товариства як органи бібліотечного самоврядування. Українська бібліотечна асоціація (УБА) і її роль в управлінні бібліотечною справою України. Роль конгресів, з'їздів, бібліотечних рад в управлінні бібліотечною справою.

Удосконалення системи управління бібліотечною справою України.

Семінар 9. Бібліотечна система України (2 год.).

Лекція 3.4. Міжнародне бібліотечне співробітництво (2 год.)

Передумови виникнення, основні етапи розвитку міжнародного бібліотечного співробітництва.

Міжнародні бібліотечні організації як провідні центри міжнародного бібліотечного співробітництва: сфера діяльності, цілі, характер компетентності, завдання, функції, організаційна структура, членство, процедурні аспекти. Класифікація міжнародних бібліотечних організацій. Основні напрями діяльності міжнародних бібліотечних організацій: наукова, дослідницька, видавнича, у сфері стандартизації, професійної освіти, упровадженні новітніх інформаційних технологій. Етичні кодекси міжнародних бібліотечних організацій.

Міжнародна федерація бібліотечних асоціацій і закладів (IFLA): цілі, завдання, функції, структура, склад, головні органи. Передумови створення

організації, основні етапи розвитку. Основні напрями діяльності на сучасному етапі.

Результати реалізації Основних програм: “Універсальний бібліографічний облік та програма MARC” (“UBCIM”; 1973–2002 рр.), “Загальна доступність видань” (“UAP”; 1982–2001 рр.), “Універсальна передача даних та телекомунікація” (“UDT”; 1981–2001 рр.). Поточна діяльність в рамках сучасних Основних програм: “Просування бібліотечної справи” (“ALP”; з 1984 р.), “Збереження та консервація” (“PAC”; з 1986 р.), “Комітет з авторських прав та інших юридичних питань” (“CLM”; з 1997 р.), “Комітет з вільного доступу до інформації та свободи висловлювання” (“FAIFE”; з 1997 р.), “Альянс IFLA – CDNL для бібліографічних стандартів” (“ICABS”; з 2003 р.), “UNIMARC” (з 2003 р.). Маніфести та Заяви IFLA. Видавнича діяльність IFLA. Участь України в діяльності IFLA.

Провідні глобальні і регіональні міжнародні бібліотечні організації: цілі, завдання, функції, структура, склад, головні органи, основні проекти та напрями діяльності.

Основні напрями співробітництва міжнародних бібліотечних організацій з ЮНЕСКО.

Форми міжнародного співробітництва бібліотек України (міжнародний книгообмін, міжнародні наукові конференції, виставки, міжнародні програми, наукові дослідження, тренінги тощо).

Семінар 10. IFLA як провідний осередок міжнародного бібліотечного співробітництва (2 год.).

IV. Навчально-методична карта дисципліни "Бібліотекознавство"

Разом: 144 год., лекції – 22 год., семінарські заняття – 20 год., індивідуальна робота – 6 год., самостійна робота – 54 год., мк – 6 год., семестровий контроль – 36 год.

Тиждень	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	
Модулі	Змістовий модуль I			Змістовий модуль II				Змістовий модуль III				
Назва модуля	ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ БІБЛІОТЕКОЗНАВСТВА			БІБЛІОТЕКА ЯК СОЦІАЛЬНИЙ ІНСТИТУТ				ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ОРГАНІЗАЦІЇ ФУНКЦІОНУВАННЯ БІБЛІОТЕЧНОЇ СПРАВИ				
Кількість балів за модуль	86 б.			103 б.				82 б.				
Лекції	відвідування - 3 б.			відвідування - 4 б.				відвідування - 4 б.				
Теми лекцій	Сутність, функції, структура сучасного бібліотекознавства – 1 б.	Основні етапи розвитку бібліотекознавства – 1 б.	Методологія і методика бібліотекознавства, організація бібліотекознавчих досліджень – 1 б.	Соціальні функції бібліотеки – 1 б.	Бібліотека як система – 1 б.	Класифікація і типологізація бібліотек – 1 б.	Бібліотечна професіологія і підготовка кадрів для бібліотек – 1 б.	Основні принципи організації і функціонування бібліотечної справи – 1 б.	Закономірності формування бібліотечних систем – 1 б.	Бібліотечна система України – 1 б.	Міжнародне бібліотечне співробітництво – 1 б.	
Теми семінарських занять	Бібліотекознавство як наука – 1+10 б.	Основні етапи розвитку бібліотекознавства – 1+10 б.	Організація бібліотекознавчих досліджень в Україні на сучасному етапі – 1+10 б.	Функції бібліотеки – 1+10 б.	Бібліотека як система – 1+10 б.	Класифікація і типологізація бібліотек – 1+10 б.	Бібліотечна професіологія – 1+10 б.	Реалізація основних принципів організації і функціонування бібліотечної справи в Україні на сучасному етапі – 1+10 б.	Бібліотечна система України – 1+10 б.	IFLA як провідний осередок міжнародного бібліотечного співробітництва – 1+10 б.		
Самостійна робота	5x5=25 б.			5x6=30 б.				5x4=20 б.				
ІНДЗ	30 балів											
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота 1 – 25 б.			Модульна контрольна робота 2 – 25 б.				Модульна контрольна робота 3 – 25 б.				
Підсумковий контроль	екзамен (40 балів)											

V. ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Змістовий модуль I. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ БІБЛІОТЕКОЗНАВСТВА

Семінар 1

Бібліотекознавство як наука (2 год.)

1. Понятійний апарат бібліотекознавства.
2. Об'єкт бібліотекознавства.
3. Предмет бібліотекознавства.
4. Наукові та соціальні функції бібліотекознавства.
5. Структура бібліотекознавства.

Базова література: 1-4, 7-9

Додаткова література: 20, 22, 35, 39, 42, 46, 49, 52, 61, 63, 66, 76-78, 81-83, 90

Семінар 2

Основні етапи розвитку бібліотекознавства (2 год.)

1. Виникнення і розвиток бібліотекознавчої думки (середина II тис. до н.е. – XVIII ст.).
2. Виникнення і становлення бібліотекознавства як наукової і навчальної дисципліни у XIX ст.
3. Загальна характеристика основних напрямів та проблематики зарубіжних бібліотекознавчих досліджень у XX ст.
4. Розвиток українського бібліотекознавства у XX ст.

Базова література: 4-9

Додаткова література: 12, 20, 26, 29, 35, 42, 46, 49, 54, 61, 82, 84, 89

Семінар 3

Організація бібліотекознавчих досліджень в Україні на сучасному етапі (2 год.).

1. Характеристика діяльності провідних бібліотек України як центрів бібліотекознавчих досліджень.
2. Характеристика діяльності вишів України як центрів бібліотекознавчих досліджень.
3. Українські наукові бібліотекознавчі школи.
4. Значення фахової періодики для розвитку бібліотекознавчих досліджень.
5. Відображення основних напрямів бібліотекознавчих досліджень на сучасному етапі у паспортах наукових спеціальностей.

Базова література: 1-4, 6

Додаткова література: 21, 27, 29, 36, 39, 42, 44, 46, 48, 49, 51-55, 61, 63, 70, 76, 79, 89, 90, 94

Змістовий модуль II. БІБЛІОТЕКА ЯК СОЦІАЛЬНИЙ ІНСТИТУТ

Семінар 4

Функції бібліотеки (2 год.).

1. Еволюція поглядів науковців щодо функцій бібліотеки.
2. Зміст поняття «функція бібліотеки»
3. Соціальні функції бібліотеки.
4. Технологічні функції бібліотеки.

Базова література: 1, 4, 7-9

Додаткова література: 20, 22, 25, 28, 30, 32, 37, 39, 41, 43, 54, 56, 59, 65, 73, 75, 81, 82

Семінар 5

Бібліотека як система (2 год.).

1. Еволюція поглядів бібліотекознавців щодо бібліотеки як системи.
2. Сутнісна системна модель бібліотеки.
3. Бібліотечний фонд як підсистема бібліотеки.
4. Користувач як підсистема бібліотеки.
5. Бібліотекар як підсистема бібліотеки.
6. Матеріально-технічна база як підсистема бібліотеки.

Базова література: 1, 2, 4, 7-9

Додаткова література: 18, 20, 22, 24, 28, 32, 34, 35, 37, 39, 47, 49, 56, 59, 61, 73, 75, 82, 94

Семінар 6

Класифікація і типологізація бібліотек (2 год.)

1. Еволюція поглядів науковців щодо класифікації і типологізації бібліотек.
2. Сутність класифікації і типологізації бібліотек.
3. Класифікація бібліотек.
4. Типологізація бібліотек.

Базова література: 1, 4, 7-9

Додаткова література: 11, 16, 20, 23, 25, 31-33, 37, 40, 75, 82, 87, 93

Семінар 7

Бібліотечна професіологія (2 год.)

1. Об'єкт, предмет, мета, завдання бібліотечної професіології.
2. Історія і сучасні напрями досліджень бібліотечної професіології.
3. Бібліотечна професія в контексті вітчизняних і світових тенденцій розвитку бібліотечно-інформаційної діяльності. Професіограма бібліотечного працівника.
4. Бібліотечна етика та етикет як складова бібліотечної професіології.
5. Компетентнісний підхід до сучасної бібліотечної освіти.

Базова література: 1, 3, 4, 7-9

Додаткова література: 10, 13-15, 17, 34, 38, 45, 50, 58, 64, 68, 69, 71, 74, 77, 80, 84, 86, 90-92, 94, 95

Змістовий модуль III
ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ОРГАНІЗАЦІЇ
ФУНКЦІОНУВАННЯ БІБЛІОТЕЧНОЇ СПРАВИ

Семінар 8

Реалізація основних принципів організації і функціонування бібліотечної справи в Україні на сучасному етапі (2 год.)

1. Загальнодоступність бібліотечної справи.
2. Пріоритет читацьких інтересів.
3. Системність бібліотечної справи.
4. Оптимальне поєднання централізації і децентралізації.
5. Координація і кооперація бібліотечної діяльності.
6. Державно-громадський характер бібліотечної справи.

Базова література: 1, 2, 4, 7-9

Додаткова література: 19, 20, 22, 25, 28, 34, 37, 65, 73, 82, 88

Семінар 9

Бібліотечна система України (2 год.).

1. Загальна характеристика бібліотечної системи України.
2. Національні бібліотеки України.
3. Державні бібліотеки України.
4. Бібліотечні мережі України.
5. Організація взаємодії бібліотек.
6. Управління бібліотечною справою в Україні.

Базова література: 1, 3, 4

Додаткова література: 11, 25, 28, 31, 34, 37, 40, 41, 43, 54, 56, 62, 65, 67, 71, 75, 79, 88, 93

Семінар 10

IFLA як провідний осередок міжнародного бібліотечного співробітництва (2 год.)

1. Передумови створення організації, основні етапи її розвитку.
2. Цілі, завдання, функції, структура, склад, головні органи IFLA.
3. Основні програми IFLA.
4. Участь фахівців України у роботі IFLA.

Базова література: 1-5, 7-9

Додаткова література: 57, 60, 68-70, 72, 80, 82, 85

VI. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Змістовий модуль I ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ БІБЛІОТЕКОЗНАВСТВА (16 год.)

1.1. На основі опрацювання наукових і довідкових джерел розглянути різноманітні підходи до визначення базових понять курсу: «бібліотека», «бібліотечна справа», «бібліотекар»; «інформація», «документ», «публікація», «комунікація», «інформаційні потреби», «інформаційна система»; «читач бібліотеки», «користувач бібліотеки», «абонент бібліотеки»; «бібліотечне обслуговування». Результати оформити у таблиці – 4 год.

Поняття	Визначення	Автор (джерело)
---------	------------	-----------------

1.2. Схематично зобразити міжпредметні зв'язки бібліотекознавства – 2 год.

1.3. Скласти зведену хронологічну таблицю історії розвитку бібліотекознавства як науки та навчальної дисципліни – 4 год.

1.4. На основі опрацювання авторефератів дисертацій останніх років зі спеціальності 27.00.03 – Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство (за базою даних «Автореферати дисертацій», розміщеній на веб-порталі Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського НАН України) охарактеризувати найрозповсюдженіші методи бібліотекознавчих досліджень – 2 год.

1.5. Охарактеризувати фахову бібліотекознавчу періодику. Результати оформити в таблиці – 4 год.

Назва	Рік заснування	Періодичність	Тематика видання	Засновник	Характеристика видання
-------	----------------	---------------	------------------	-----------	------------------------

Змістовий модуль II. БІБЛІОТЕКА ЯК СОЦІАЛЬНИЙ ІНСТИТУТ (20 год.)

2.1. Охарактеризувати еволюцію поглядів бібліотекознавців щодо функцій бібліотек. Результати оформити в таблиці – 6 год.

Рік	Автор	Функції бібліотеки
-----	-------	--------------------

2.2. Проаналізувати зовнішні і внутрішні функції підсистем бібліотеки як системи. Результати оформити в таблиці – 2 год.

Назва підсистеми	Зовнішня функція підсистеми	Внутрішня функція підсистеми
------------------	-----------------------------	------------------------------

2.3. Навести приклади позитивних і негативних впливів зовнішнього середовища на функціонування бібліотеки (політичних, економічних, технологічних чинників, населення, окремих елементів системи соціальних комунікацій тощо) – 2 год.

2.4. Охарактеризувати еволюцію поглядів бібліотекознавців щодо класифікації і типологізації бібліотек. Результати оформити в таблиці – 6 год.

Рік	Автор	Критерій	Бібліотеки
-----	-------	----------	------------

2.5. Визначити завдання та обов'язки, знання, кваліфікаційні вимоги, які висуваються до бібліотекаря згідно з «Довідником кваліфікаційних характеристик професій працівників» (Вип. 81. «Культура та мистецтво» / М-во праці та соц. політики України. – 2-ге вид., перепр. – Краматорськ, 2005. – 76 с.) – 2 год.

2.6. Визначити специфічні професійні характеристики й особисті риси бібліотекаря. Ранжувати їх за ступенем важливості – 2 год.

Змістовий модуль III

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ОРГАНІЗАЦІЇ ФУНКЦІОНУВАННЯ БІБЛІОТЕЧНОЇ СПРАВИ

(18 год.)

3.1. На основі аналізу даних статистичного бюлетеня Державної служби статистики України «Заклади культури, мистецтва, фізкультури та спорту України у ... р.» проаналізувати сучасний стан забезпеченості населення України бібліотечною мережею – 2 год.

3.2. Побудувати багаторівневу схему бібліотечної системи України – 4 год.

3.3. Охарактеризувати зазначені у таблиці бібліотеки за типовими ознаками. Виявити органи їх адміністративного керівництва – 4 год.

Назва бібліотеки	Тип бібліотеки	Орган адміністративного керівництва
Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського		
Національна парламентська бібліотека		
Національна історична бібліотека		
Національна бібліотека України для дітей		
Національна наукова медична бібліотека України		
Національна наукова сільськогосподарська бібліотека Національної академії аграрних наук		
Державна науково-технічна бібліотека України		
Державна науково-педагогічна бібліотека України ім. В.О. Сухомлинського		
Центральна спеціалізована бібліотека для сліпих ім. М. Островського		
Бібліотека Верховної Ради України		
Державна бібліотека України для юнацтва		
Одеська національна ордена Дружби		

народів наукова бібліотека ім. М.Горького		
Наукова бібліотека імені М. Максимовича Київського національного університету імені Т. Шевченка		
Наукова бібліотека Національного університету «Києво-Могилянська Академія»		
Юридична бібліотека Української правничої фундації		
Міська спеціалізована молодіжна бібліотека «Молода гвардія» (Київ)		
Публічна бібліотека ім. Лесі Українки м. Києва		
Науково-педагогічна бібліотека міста Миколаєва		
Наукова бібліотека Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України		
Шкільна бібліотека		

3.4. На основі опрацювання наукових публікацій і матеріалів веб-сайтів у мережі Інтернет зібрати основні відомості про діяльність провідних міжнародних бібліотечних організацій. Результати подати у таблиці, зокрема, назва організації, рік її заснування, кількісний і якісний склад, керівні органи, основні напрями діяльності та проекти, видання, участь України у діяльності організації – 8 год.

Карту самостійної роботи, де визначено форми академічного контролю, успішність (бали) і термін виконання самостійної роботи студентами, подано у вигляді табл. 6.1.

Таблиця 6.1

КАРТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА

Змістовий модуль та теми курсу	Академічний контроль	Бали	Термін виконання (тижні)
Змістовий модуль I. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ БІБЛІОТЕКОЗНАВСТВА			
1.1. На основі опрацювання наукових і довідкових джерел розглянути різноманітні підходи до визначення базових понять курсу: «бібліотека», «бібліотечна справа», «бібліотекар»; «інформація», «документ», «публікація», «комунікація», «інформаційні потреби», «інформаційна система»; «читач бібліотеки», «користувач бібліотеки», «абонент бібліотеки»; «бібліотечне обслуговування». Результати оформити у таблиці – 4 год.	Семінарські заняття, ІНДЗ, модульний контроль, екзамен	5	I-IV
1.2. Схематично зобразити між предметні зв'язки бібліотекознавства – 2 год.		5	
1.3. Скласти зведену хронологічну таблицю історії		5	

<p>розвитку бібліотекознавства як науки та навчальної дисципліни – 4 год.</p> <p>1.4. На основі опрацювання авторефератів дисертацій останніх років зі спеціальності 27.00.03 – Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство (за базою даних «Автореферати дисертацій», розміщеній на веб-порталі Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського НАН України) охарактеризувати найрозповсюдженіші методи бібліографознавчих досліджень – 2 год.</p> <p>1.5. Охарактеризувати фахову бібліотекознавчу періодику. Результати оформити в таблиці – 4 год.</p>		5	
Змістовий модуль II. БІБЛІОТЕКА ЯК СОЦІАЛЬНИЙ ІНСТИТУТ			
<p>2.1. Охарактеризувати еволюцію поглядів бібліотекознавців щодо функцій бібліотек. Результати оформити в таблиці – 6 год.</p> <p>2.2. Проаналізувати зовнішні і внутрішні функції підсистем бібліотеки як системи. Результати оформити в таблиці – 2 год.</p> <p>2.3. Навести приклади позитивних і негативних впливів зовнішнього середовища на функціонування бібліотеки (політичних, економічних, технологічних чинників, населення, окремих елементів системи соціальних комунікацій тощо) – 2 год.</p> <p>2.4. Охарактеризувати еволюцію поглядів бібліотекознавців щодо класифікації і типологізації бібліотек. Результати оформити в таблиці – 6 год.</p> <p>2.5. Визначити завдання та обов'язки, знання, кваліфікаційні вимоги, які висуваються до бібліотекаря згідно з «Довідником кваліфікаційних характеристик професій працівників» (Вип. 81. «Культура та мистецтво» / М-во праці та соц. політики України. – 2-ге вид., перепр. – Краматорськ, 2005. – 76 с.) – 2 год.</p> <p>2.6. Визначити специфічні професійні характеристики й особисті риси бібліотекаря. Ранжувати їх за ступенем важливості – 2 год.</p>	<p>Семінарські заняття, модульний контроль, екзамен</p>	5	V-VIII
Змістовий модуль III. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ОРГАНІЗАЦІЇ ФУНКЦІОНУВАННЯ БІБЛІОТЕЧНОЇ СПРАВИ			
<p>3.1. На основі аналізу даних статистичного бюлетеня Державної служби статистики України «Заклади культури, мистецтва, фізкультури та спорту України у ... р.» проаналізувати сучасний стан забезпеченості населення України бібліотечною мережею – 2 год.</p> <p>3.2. Побудувати багаторівневу схему бібліотечної системи України – 4 год.</p> <p>3.3. Охарактеризувати зазначені у таблиці бібліотеки за типовими ознаками. Виявити органи їх адміністративного керівництва – 4 год.</p>	<p>Семінарські заняття, модульний контроль, екзамен</p>	5	IX-XI

3.4. На основі опрацювання наукових публікацій і матеріалів веб-сайтів у мережі Інтернет зібрати основні відомості про діяльність провідних міжнародних бібліотечних організацій. Результати подати у таблиці, зокрема, назва організації, рік її заснування, кількісний і якісний склад, керівні органи, основні напрями діяльності та проекти, видання, участь України у діяльності організації – 8 год.		5	
<i>Разом: 54 год.</i>		<i>Разом: 75 балів</i>	

VII. Індивідуальна робота

1. На основі опрацювання наукових, навчальних, довідкових друкованих джерел та інформаційних ресурсів мережі Інтернет підготувати реферат, присвячений аналізу бібліотекознавчої спадщини видатного науковця (за вибором студента).

2. Скласти бібліографічний список основних праць вченого.

Критерії оцінювання ІНДЗ

№ з/п	Критерії оцінювання роботи	Максимальна кількість балів
1	Обґрунтування актуальності, формулювання мети, завдань, аргументування вибору методів дослідження	2 бали
2	Складання плану реферату, логічність структури	2 бали
3	Критичний аналіз суті та змісту першоджерел. Виклад фактів, ідей, результатів досліджень у логічній послідовності. Дослідження внеску вченого у розвиток бібліотекознавства, аналіз актуальності його поглядів	8 балів
4	Повнота і глибина розкриття теми	5 балів
5	Доказовість висновків, обґрунтованість власної позиції, наявність наукової новизни, визначення перспектив дослідження	4 бали
6	Кількість використаних джерел (не менше 10)	3 бали
7	Повнота бібліографічного списку основних праць вченого	4 бали
8	Дотримання вимог щодо технічного оформлення структурних елементів роботи (титульний аркуш, план, вступ, основна частина, висновки, додатки (якщо є), список використаних джерел)	2 бали
	Разом	30 балів

Оцінка з індивідуальної роботи є обов'язковим балом, який враховується при підсумковому оцінюванні досягнень студентів із навчальної дисципліни «Бібліотекознавство». Студент може набрати максимальну кількість балів за ІНДЗ – 30 балів.

VIII. СИСТЕМА ПОТОЧНОГО І ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

Навчальні досягнення студентів із дисципліни «Бібліотекознавство» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип покрокової звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок; розширення кількості підсумкових балів до 100.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти (п. IV), де зазначено види й терміни контролю. Систему рейтингових балів для різних видів контролю та порядок їх переведення у національну (4-бальну) та європейську (ECTS) шкалу подано у табл. 8.1, табл. 8.2.

Таблиця 8.1

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного (модульного) контролю

№ з/п	Вид діяльності	Кількість балів за одиницю	Кількість одиниць до розрахунку	Всього
1	Відвідування лекцій	1	11	11
2	Відвідування (семінарських) занять	1	10	10
3	Виконання завдання з самостійної роботи (домашнього завдання)	5	15	75
4	Робота на семінарському занятті	10	8	80
5	Модульна контрольна робота	25	3	75
6	ІНДЗ	30	1	30
Максимальна кількість балів 281				

Розрахунок: $281:60=4,7$

Студент набрав: 220 балів

Оцінка: $200:4,7=43$ (бал за семестр), додається екзамен (max 40 балів)

Методи контролю

Перевірка й оцінювання знань студентів здійснюється методами контролю та самоконтролю за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності (методи усного, письмового, практичного контролю та методи самоконтролю). Об'єктами контролю є систематичність, активність і результативність роботи студента впродовж семестру над вивченням програмного матеріалу дисципліни в межах аудиторних занять, а також виконання завдань для самостійного опрацювання.

Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських занять, він має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи.

Оцінювання самостійної роботи й активності на семінарських заняттях здійснюється за такими критеріями:

1) розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології проблем, що розглядаються;

2) ступінь засвоєння фактичного матеріалу, який вивчається;

3) ознайомлення з базовою та додатковою рекомендованою літературою;

4) уміння поєднати теорію з практикою при розгляді конкретних ситуацій, розв'язанні завдань, винесених для самостійного опрацювання, і завдань, винесених на розгляд в аудиторії;

5) логіка, структура, стиль викладу матеріалу в письмових роботах і під час виступів в аудиторії, уміння обґрунтовувати свою позицію, здійснювати узагальнення інформації та робити висновки.

Модульний контроль є результатом вивчення кожного модуля, який містить підсумок усіх форм поточного контролю та виконання модульної контрольної роботи. Тестові завдання для проміжного контролю знань студентів охоплюють теми, які вивчаються в межах окремих модулів. Формат тестових завдань передбачає завдання закритої форми із запропонованими відповідями (альтернативні; на відновлення відповідності частин; на порівняння та протиставлення; на визначення причинної залежності; на відтворення правильної послідовності; з множинними відповідями «правильно – неправильно»).

Кожний модуль включає бали за поточну роботу студента на семінарських заняттях, виконання самостійної роботи, індивідуальну роботу, модульну контрольну роботу.

Виконання модульних контрольних робіт здійснюється з використанням роздрукованих завдань. Модульний контроль знань студентів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на семінарських заняттях, під час виконання самостійної та індивідуальної навчально-дослідної роботи залежить від дотримання таких вимог:

✓вчасність виконання навчальних завдань;

✓повний обсяг їх виконання;

✓якість виконання навчальних завдань;

✓самостійність виконання;

✓творчий підхід у виконанні завдань;

✓ініціативність у навчальній діяльності.

Підсумковий контроль знань передбачений у формі екзамену, проводиться з метою оцінювання результатів навчання після закінчення вивчення дисципліни.

**Порядок переведення
рейтингових показників успішності у європейські оцінки ECTS**

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену	для заліку
90–100	A	відмінно	зараховано
82–89	B	добре	
75–81	C		
69–74	D	задовільно	
60–68	E		
35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1–34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Загальні критерії оцінювання успішності студентів:

Високий (творчий) рівень компетентності.

A (90–100) = 5 (відмінно) – студент виявляє особливі творчі здібності, демонструє глибокі знання навчального матеріалу, що міститься в основних і додаткових рекомендованих джерелах; уміння аналізувати явища, які вивчаються, у їхньому взаємозв'язку та розвитку, чітко й лаконічно, логічно та послідовно відповідати на поставлені запитання; демонструє вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач; переконливо аргументує відповіді.

Достатній (конструктивно-варіативний) рівень компетентності.

B (82–89) = 4 (добре) – студент демонструє міцні ґрунтовні знання навчального матеріалу; вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці; вільно розв'язує практичні справи та задачі; самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна.

C (75–81) = 4 (добре) – студент має міцні знання навчального матеріалу; уміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; у цілому самостійно застосовувати їх на практиці; виправляти допущені помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи на підтвердження своїх думок.

Середній (репродуктивний) рівень компетентності.

D (69–74) = 3 (задовільно) – студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання та розуміння основних положень, але його знання мають загальний характер; має труднощі з наведенням прикладів при поясненні явищ і закономірностей; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких значна кількість суттєвих.

E (60–68) = 3 (задовільно) – студент володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні; його знання мають фрагментарний характер, має труднощі з наведенням прикладів при поясненні явищ і закономірностей; допускає суттєві помилки.

Низький (рецептивно-продуктивний) рівень компетентності.

FX (35–59) = 2 (незадовільно з можливістю повторного складання) – студент володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу; не володіє термінологією, оскільки понятійний апарат не сформований; не вміє застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач; допускає значні помилки.

F (1–34) = 2 (незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни) – студент володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання та відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів; повністю не знає матеріал, не працював в аудиторії з викладачем або самостійно.

ІХ. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Основними організаційними формами навчального процесу з дисципліни «Бібліотекознавство» є лекції, семінарські та індивідуальні заняття, самостійна робота студентів, заходи з контролю знань студентів.

Для активізації процесу навчання при викладенні змісту дисципліни використовуються різноманітні методи навчання, а саме: методи стимулювання та мотивації навчально-пізнавальної діяльності; методи організації й здійснення навчально-пізнавальної діяльності; методи навчання за джерелом знань (словесні, наочні, практичні).

Зокрема, студенти отримують необхідні з курсу відомості на *проблемних лекціях*, спрямованих на розвиток логічного мислення студентів. Під час таких форм роботи ознайомлення з темою відбувається шляхом акцентування лектором уваги на проблемних питаннях; увага студентів концентрується на матеріалі, що не знайшов відображення в підручниках; розглядаються різні концептуальні підходи до проблеми.

Робота в малих групах дає змогу структурувати семінарські заняття за формою й змістом, створює можливості колективного вирішення проблем, забезпечує формування особистісних якостей і досвіду соціального спілкування.

Семінари-дискусії передбачають обмін думками учасників з приводу проблемних питань; сприяють розвитку критичного мислення студентів, виробленню вміння аргументувати власну думку; вчать оцінювати пропозиції співрозмовників, критично підходити до власних поглядів.

Мозкова атака як метод розв'язання невідкладних завдань полягає в тому, щоб за обмежений час студенти могли запропонувати якомога більше варіантів вирішення проблеми та здійснити відбір найоптимальніших.

Кейс-метод – метод аналізу конкретних ситуацій – дає змогу наблизити процес навчання до реальної практичної діяльності спеціаліста та передбачає

розгляд виробничих, управлінських та інших ситуацій, складних конфліктних випадків у процесі опанування навчального матеріалу.

Презентації використовують для демонстрації аудиторії результатів роботи малих груп, звітів про виконання самостійної роботи тощо.

Банк візуального супроводження сприяє активізації творчого сприйняття змісту дисципліни за допомогою наочності. Лекції та семінарські заняття забезпечуються відповідними мультимедійними презентаціями; забезпечується доступ студентів до комп'ютерної техніки та Інтернету.

X. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ

- ✓ опорні конспекти лекцій; електронні варіанти підручників, навчальних посібників;
- ✓ робоча навчальна програма;
- ✓ засоби підсумкового контролю (комплект завдань для модульних контрольних робіт);
- ✓ тести;
- ✓ завдання для ректорського контролю знань студентів.

XI. ТЕСТИ

Змістовий модуль I

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ БІБЛІОТЕКОЗНАВСТВА

1. Як називається галузь інформаційної, культурної та освітньої діяльності суспільства, спрямована на створення і розвиток мережі бібліотек, формування, опрацювання, упорядкування та зберігання бібліотечних фондів, організацію бібліотечного, інформаційного та довідково-бібліографічного обслуговування користувачів бібліотеки, підготовку та підвищення кваліфікації фахівців у галузі бібліотечної справи, наукове та методичне забезпечення розвитку бібліотечної діяльності?

- а) бібліотечна справа;**
- б) бібліотечна система;
- в) бібліотечна мережа;
- г) бібліотекознавство.

2. Як називається особа, що користується бібліотекою на підставі офіційного запису у встановлених документах?

- а) реципієнт;
- б) абонемент;
- в) читач.**

3. Які аспекти вивчає бібліотекознавство?

- а) теорію бібліотечної справи;
- б) історію бібліотечної справи;

- в) організацію бібліотечної справи;
- г) всі відповіді правильні;**
- д) всі відповіді неправильні.

4. Як називається бібліотека, яка у рамках бібліотечно-інформаційної системи певної країни виконує особливі функції: отримання обов'язкового примірника документної продукції країни, її каталогізація і забезпечення збереження, надання централізованих інформаційно-бібліотечних послуг читачам, забезпечення збереження і пропаганда національної культурної спадщини, проведення державної політики в області інформаційної культури, керівництво національними кампаніями з пропаганди книги і читання й участь у міжнародних програмах і проектах?

- а) національна бібліотека;**
- б) універсальна бібліотека;
- в) наукова бібліотека.

5. Чи вивчає бібліотекознавство методику бібліотечної справи?

- а) так;**
- б) ні.

6. Хто першим ввів у науковий обіг термін «бібліотекознавство»?

- а) Г. Ноде;
- б) М. Шреттінгер;**
- в) М. Рубакін;
- г) К. Рубинський;
- д) Ю. Столяров.

7. Назвіть видатних українських бібліотекознавців.

- а) В.І. Соболющikov, М.О. Рубакін, О.О. Покровський, Л.Б. Хавкіна;
- б) К.І. Рубинський, Н.Я. Фрідьєва, Д.А. Балика, С.О. Сірополко;**
- в) М.О. Рубакін, К.І. Рубинський, Ю.М. Столяров, О.С. Чубар'ян.

8. Назвіть українські фахові бібліотекознавчі видання.

- а) «Бібліотекознавство», «Бібліотекознавство і бібліографія за кордоном», «Бібліосвіт», «Вісник Книжкової палати»;
- б) «Бібліотекознавство», «Бібліотечний форум», «Бібліотечні кадри», ««Бібліотечний вісник»»;
- в) «Вісник Книжкової палати», «Бібліотечний вісник», «Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія», «Наукові праці НБУВ»;**
- г) всі відповіді правильні;
- д) всі відповіді неправильні.

9. На який період припадає зародження бібліотекознавства як навчальної дисципліни?

- а) XVIII ст.;
- б) XIX ст.;**
- в) XX ст.

10. На який період припадає зародження бібліотекознавства як науки?

- а) XVIII ст.;
- б) XIX ст.;**
- в) XX ст.

11. Які наукові функції виконує бібліотекознавство?

- а) пізнавальну;
- б) прогнозу;
- в) пояснювальну;
- г) всі відповіді правильні;**
- д) всі відповіді неправильні.

12. Які соціальні функції виконує бібліотекознавство?

- а) культурно-просвітницьку;
- б) функцію виробничої сили;
- в) функцію соціальної сили;
- г) всі відповіді правильні;**
- д) всі відповіді неправильні.

13. Як називається розділ бібліотекознавства, змістом якого є загальнотеоретичні, історичні й організаційні проблеми бібліотечної діяльності, а також вивчення об'єкта й предмета бібліотекознавства, його структури, термінології, місця в системі наук, зв'язків із суміжними науковими дисциплінами, закономірностей бібліотечної діяльності, її принципів і концепцій, методології й методики бібліотечних досліджень, історії бібліотекознавчої думки?

- а) загальне бібліотекознавство;**
- б) спеціальне бібліотекознавство;
- в) спеціалізоване бібліотекознавство.

14. Хто є авторами українських підручників з бібліотекознавства?

- а) С. Сірополко, В. Ільганаєва;**
- б) М. Карташов, Р. Мотульський;
- в) Ю. Столяров, В. Ільганаєва.

15. Назвіть провідні центри бібліотекознавчих досліджень в Україні.

- а) Харківська державна академія культури;
- б) Національна бібліотека України імені І. Вернадського;
- в) Львівська національна наукова бібліотека імені В. Стефаника;

- г) всі відповіді правильні;
- д) всі відповіді неправильні.

16. Як називається форма бібліотечного обслуговування, заснована на взаємному використанні бібліотечних фондів і довідково-пошукового апарату бібліотек?

- а) бібліотечна координація;
- б) бібліотечна кооперація;
- в) міжбібліотечний абонемент.

17. Як називається система правил і прийомів підходу до вивчення явищ і предметів бібліотечної справи, спосіб досягнення наукової мети, рішення наукової задачі, певний спосіб дій, спрямований на отримання відповідних результатів у пізнанні або на практиці, прийом теоретичного дослідження проблеми, що виходить зі знання закономірностей бібліотечної справи і досліджуваного предмета, процесу, явища?

- а) метод дослідження;
- б) бібліотекознавчий процес;
- в) бібліотечна кооперація.

18. Як називається логічний прийом, метод дослідження, який полягає в тому, що предмет, що вивчається, подумки або практично розчленовується на елементи (ознаки, властивості, відношення), кожен з яких потім досліджується окремо для того, щоб виділені елементи з'єднати за допомогою іншого логічного прийому в ціле, збагачене новими знаннями?

- а) абстрагування;
- б) синтез;
- в) аналіз.

19. Як називається уявне виділення, вичленення окремих або загальних ознак, властивостей і відношень конкретного предмета або явища і уявного відсторонення від безлічі інших його ознак, властивостей, зв'язків і відношень?

- а) абстрагування;
- б) синтез;
- в) аналіз.

20. Як називається метод дослідження бібліотечних об'єктів, який ґрунтується на пізнанні змісту за допомогою виявлених елементів їх форми або через деякі формальні системи, результати таких досліджень виражаються в точних поняттях або твердженнях?

- а) абстрагування;
- б) формалізація;
- в) аналіз.

21. Як називається метод бібліотекознавчих досліджень, сутність якого полягає в тому, що встановлюється подібність предмета, що вивчається, із спорідненими предметами або його відмінність від них?

- а) абстрагування;
- б) формалізація;
- в) порівняння.

22. Чи можливе у бібліотекознавчих дослідженнях застосування методу інтроспекції?

- а) так;
- б) ні.

23. Як називається метод пізнання, за допомогою якого в контрольованих і керованих умовах досліджуються явища дійсності?

- а) експеримент;
- б) формалізація;
- в) порівняння.

24. Які різновиди експерименту застосовуються у бібліотекознавчих дослідженнях?

- а) теоретичний, пошуковий, модельний, кількісний, якісний;
- б) теоретичний, термінологічно-категоріальний, модельний, кількісний, формалізаційний;
- в) сутнісно-функціональний, термінологічно-категоріальний, модельний, кількісний, організаційний;
- г) всі відповіді правильні;
- д) всі відповіді неправильні.

25. Як називається науково поставлений дослід, цілеспрямоване вивчення викликаного дослідником явища в точно врахованих умовах, коли є можливість стежити за ходом зміни явища, активно впливати на нього за допомогою цілого комплексу засобів і відтворювати це явище за необхідності кожного разу, коли є ті ж самі умови?

- а) експеримент;
- б) формалізація;
- в) порівняння.

26. Які існують різновиди методу класифікації?

- а) систематизація;
- б) типізація;
- в) предметизація;
- г) всі відповіді правильні;
- д) всі відповіді неправильні.

27. Як називається метод наукометричних досліджень, спрямованих на формування оцінки наукової діяльності, побудову історико-структурних моделей науково-технічного прогресу, виявлення перспективних тенденцій розвитку науки, встановлення значущості публікацій, який ґрунтується на аналізі бібліографічних посилань в інформаційних потоках науки?

- а) контент-аналіз;
- б) цитування;**
- в) емпатія.

28. Який метод бібліотекознавчих досліджень полягає в зіставленні аналізованих понять із фактами або подіями, відображенням яких вони є?

- а) контент-аналіз;
- б) метод термінологічного аналізу;
- в) метод операціоналізації понять.**

29. Хто може виступати в якості опитуваних у бібліотекознавчих опитуваннях?

- а) читачі;
- б) бібліотекарі;
- в) експерти;
- г) всі відповіді правильні;**
- д) всі відповіді неправильні.

30. Як називається метод вивчення здатності особи або групи осіб вирішувати проблеми або виконувати завдання в контрольованих умовах?

- а) контент-аналіз;
- б) тестування;**
- в) метод індексів.

Змістовий модуль II БІБЛІОТЕКА ЯК СОЦІАЛЬНИЙ ІНСТИТУТ

1. Що є узагальненим переліком обов'язків бібліотеки перед суспільством, які диктуються ним, потрібні йому, прямо або побічно впливають на нього?

- а) соціальні функції бібліотеки;**
- б) технологічні функції бібліотеки;
- в) мета діяльності бібліотеки;
- г) всі відповіді правильні;
- д) всі відповіді неправильні.

2. Як називаються зовнішні функції, які за об'єктом дії виходять за внутрішні межі бібліотеки, безпосередньо або опосередковано позначаються на суспільстві і тим або іншим чином відчуються або сприймаються ним?

- а) соціальні функції бібліотеки;**
- б) технологічні функції бібліотеки;

- в) мета діяльності бібліотеки;
- г) всі відповіді правильні;
- д) всі відповіді неправильні.

3. Як називаються внутрішні види діяльності, які не виходять за межі бібліотеки за об'єктом впливу, служать необхідною умовою здійснення бібліотекою своїх соціальних функцій, а також для підтримки діяльності бібліотеки в необхідному режимі або на доцільному рівні якості?

- а) соціальні функції бібліотеки;
- б) технологічні функції бібліотеки;**
- в) універсальні функції бібліотеки;
- г) всі відповіді правильні;
- д) всі відповіді неправильні.

4. Під впливом яких чинників формуються технологічні функції бібліотеки?

- а) під впливом внутрішніх потреб раціональної бібліотечної технології праці;**
- б) під впливом потреб суспільства;
- в) всі відповіді правильні;
- г) всі відповіді неправильні.

5. Під впливом яких чинників формуються соціальні функції бібліотеки?

- а) під впливом внутрішніх потреб раціональної бібліотечної технології праці;
- б) під впливом потреб суспільства;**
- в) всі відповіді правильні;
- г) всі відповіді неправильні.

6. Яка функція бібліотеки є сукупністю видів її діяльності щодо інформаційного забезпечення матеріального і духовного виробництва і відтворення, реалізація якої виражається у вигляді процесу задоволення інформаційних потреб користувачів бібліотеки за рахунок масиву інформації, накопиченого в ній, а також інших джерел інформації?

- а) інформаційна;**
- б) комунікаційна;
- в) фондоутворююча;
- г) культурна;
- д) освітня.

7. Яка функція бібліотеки є сукупністю видів її роботи, спрямована на вільний духовний розвиток користувачів, залучення до цінностей вітчизняної і світової культури, створення умов для культурної (репродуктивної і продуктивної) діяльності?

- а) інформаційна;

- б) комунікаційна;
- в) виховна;
- г) культурна;**
- д) освітня.

8. Яка функція бібліотеки є сукупністю видів її діяльності, спрямована на інформаційне забезпечення духовного відтворення суспільства, яке включає соціалізацію членів суспільства, їх освіту і самоосвіту, виховання і самовиховання?

- а) інформаційна;
- б) комунікаційна;
- в) виховна;
- г) культурна;
- д) освітня.**

9. Чи може бібліотека, на думку провідних бібліотекознавців, виконувати виховну функцію?

- а) так;**
- б) ні.

10. Які, згідно із Законом України «Про бібліотеки і бібліотечну справу», види бібліотек виокремлюються за їх значенням?

- а) всеукраїнські загальнодержавного значення, обласні, міські, сільські;**
- б) обласні, сільські, публічні, масові;
- в) всеукраїнські загальнодержавного значення, обласні, міжгалузеві, дитячі;
- г) всі відповіді правильні;
- д) всі відповіді неправильні.

11. Які, згідно із Законом України «Про бібліотеки і бібліотечну справу», види бібліотек виокремлюються за змістом бібліотечних фондів?

- а) всеукраїнські загальнодержавного значення, обласні, міські, сільські;
- б) обласні, міжгалузеві, публічні, масові;
- в) універсальні, галузеві, міжгалузеві;**
- г) всі відповіді правильні;
- д) всі відповіді неправильні.

12. Які, згідно із Законом України «Про бібліотеки і бібліотечну справу», види бібліотек виокремлюються за змістом бібліотечних фондів?

- а) всеукраїнські загальнодержавного значення, обласні, міські, сільські;
- б) обласні, міжгалузеві, публічні, масові;
- в) універсальні, галузеві, міжгалузеві;**

- г) всі відповіді правильні;
- д) всі відповіді неправильні.

13. Згідно із Законом України «Про бібліотеки і бібліотечну справу», які бібліотеки є провідними культурними, освітніми, науково-інформаційними державними закладами, що здійснюють функції науково-дослідного, методичного та координаційного центру з питань бібліотекознавства, бібліографознавства, документознавства, беруть участь у розробленні державної політики в галузі бібліотечної справи та її реалізації?

- а) національні;**
- б) вузівські;
- в) галузеві;
- г) всі відповіді правильні;
- д) всі відповіді неправильні.

14. Охарактеризуйте Національну парламентську бібліотеку України.

- а) обласна;
- б) міжгалузєва;
- в) універсальна;**
- г) всі відповіді правильні;
- д) всі відповіді неправильні.

15. На який період припадають перші спроби розроблення науково обґрунтованої класифікації бібліотек?

- а) 1890-і рр.;
- б) 1930-і рр.;**
- в) 1970-і рр.;
- г) 2000-і рр.;
- д) всі відповіді неправильні.

16. На які види поділяються національні бібліотеки?

- а) регіональні універсальні та загальнодержавні спеціалізовані;**
- б) публічні та масові;
- в) спеціальні галузєві та універсальні;
- г) всі відповіді правильні;
- д) всі відповіді неправильні.

17. Яка бібліотека є методичним центром для бібліотек системи Міністерства культури України?

- а) Національна парламентська бібліотека;**
- б) Національна історична бібліотека;
- в) Публічна бібліотека імені Лесі Українки м. Києва;
- г) всі відповіді правильні;
- д) всі відповіді неправильні.

18. Чи можуть дитячі та юнацькі бібліотеки об'єднуватися у ЦБС?

- а) так;
- б) ні.

19. На яку читацьку аудиторію орієнтуються дитячі бібліотеки?

- а) до 7 років;
- б) до 10 років;
- в) до 14 років;**
- г) до 18 років;
- д) до 21 року.

20. Яка бібліотека є методичним центром для бібліотек вищих навчальних закладів України?

- а) Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського;
- б) Національна парламентська бібліотека;
- в) Наукова бібліотека імені М. Максимовича;**
- г) Національна історична бібліотека;
- д) всі відповіді неправильні.

21. У яких навчальних закладах України можна отримати вищу освіту за спеціальністю 6.020102 «Книгознавство, бібліотекознавство і бібліографія»?

- а) Харківська державна академія культури;
- б) Київський університет імені Бориса Грінченка;
- в) Львівський національний університет імені Івана Франка;
- г) всі відповіді правильні;**
- д) всі відповіді неправильні.

22. У складі яких навчальних закладів України надаються освітні послуги з підвищення кваліфікації бібліотечних кадрів?

- а) у Харківській державній академії культури;
- б) у Національній академії керівних кадрів культури і мистецтв;
- в) у Рівненському державному гуманітарному університеті;
- г) всі відповіді правильні;**
- д) всі відповіді неправильні.

23. У яких закладах України відкрито аспірантуру зі спеціальності «Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство»?

- а) у Харківській державній академії культури;
- б) у Київському національному університеті культури і мистецтв;
- в) у Національній бібліотеці України імені В. І. Вернадського;
- г) всі відповіді правильні;**
- д) всі відповіді неправильні.

24. У яких закладах України відкрито докторантуру зі спеціальності «Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство»?

- а) у Харківській державній академії культури;**

- б) у Київському національному університеті культури і мистецтв;
- в) у Національній бібліотеці України імені В. І. Вернадського;
- г) всі відповіді правильні;
- д) всі відповіді неправильні.

25. У яких закладах України працюють спеціалізовані вчені ради із захисту кандидатських і докторських дисертацій зі спеціальності «Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство»?

- а) у Харківській державній академії культури;
- б) у Національній бібліотеці України імені В. І. Вернадського;
- в) **всі відповіді правильні;**
- г) всі відповіді неправильні.

26. Згідно із Законом України «Про культуру», чи належать бібліотеки до базової мережі закладів культури?

- а) **так;**
- б) ні.

27. Як називається професійно-кваліфікаційна модель, яка виражає специфічні характеристики виду діяльності і вимоги до виконавця діяльності?

- а) кваліфікаційна характеристика;
- б) **професіограма;**
- в) професіологія;
- г) посадова інструкція.

28. Чи може зовнішнє середовище бути компонентою процесу функціонування бібліотеки як системи?

- а) **так;**
- б) ні.

29. Які процеси діяльності бібліотеки відносяться до допоміжних (забезпечуючих)?

- а) господарські, управлінські, виробничо-технічні;
- б) **господарські, виробничо-технічні, постачальницькі;**
- в) господарські, управлінські, технологічні.

30. Як називається цілісна, впорядкована сукупність відносно самостійних підрозділів бібліотеки, які реалізують закріплені за ними функції і цілі, наділені відповідною компетенцією і знаходяться в певних стосунках між собою?

- а) функціональна структура бібліотеки;
- б) кадрова структура бібліотеки;
- в) **організаційна структура бібліотеки.**

Змістовий модуль III
ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ОРГАНІЗАЦІЇ
ФУНКЦІОНУВАННЯ БІБЛІОТЕЧНОЇ СПРАВИ

1. Які основні принципи бібліотечної справи визначає сучасне бібліотекознавство?

- а) загальнодоступність бібліотечної справи;
- б) пріоритет читацьких інтересів;
- в) системність бібліотечної справи;
- г) **всі відповіді правильні;**
- д) всі відповіді неправильні.

2. У рамках якої міжнародної бібліотечної організації діє програма «Загальна доступність видань»?

- а) **ІФЛА;**
- б) ЮНЕСКО;
- в) ІАМЛ;
- г) ФІД.

3. Які види бібліотечних послуг можуть бути платними?

- а) курси і гуртки при бібліотеках;
- б) виконання особливо складних довідок;
- в) оглядові і тематичні екскурсії по бібліотеці;
- г) **всі відповіді правильні;**
- д) всі відповіді неправильні.

4. Як називається врахування особливостей різних верств населення, умов праці, професійних інтересів, вікової специфіки, статевих ознак, рівня духовного розвитку особистості у процесі бібліотечного обслуговування?

- а) спеціалізація;
- б) **диференціація;**
- в) сегментація.

5. Що є об'єктивною основою для диференціації читачів?

- а) соціально-професійна структура;
- б) соціальна структура;
- в) рівень інформаційної культури;
- г) **всі відповіді правильні;**
- д) всі відповіді неправильні.

6. Як називається розмежування, розділення сфер діяльності щодо формування і використання відповідних видів бібліотечних ресурсів і задоволення відповідних інформаційних потреб?

- а) **спеціалізація бібліотек;**
- б) диференціація бібліотек;

в) сегментація бібліотек.

7. Які є види спеціалізації бібліотек?

- а) спеціалізація бібліотечних мереж;
- б) спеціалізація окремих бібліотек;
- в) внутрішньобібліотечна спеціалізація;
- г) **всі відповіді правильні;**
- д) всі відповіді неправильні.

8. У чому виражається внутрішньобібліотечна спеціалізація?

- а) **у спеціалізації окремих структурних підрозділів бібліотеки;**
- б) у спрямованості бібліотечного обслуговування на певні групи користувачів;
- в) у спеціалізації комплектування бібліотечних фондів;
- г) всі відповіді правильні;
- д) всі відповіді неправильні.

9. Чи може внутрішньобібліотечна спеціалізація виражатися у спеціалізації окремих бібліотечних працівників?

- а) **так;**
- б) ні.

10. Що є найраціональнішим, економічно і технологічно вигідним, достатньо поширеним у світовій практиці механізмом з'єднання й інтеграції бібліотек?

- а) координація бібліотек;
- б) кооперація бібліотек;
- в) **централізація бібліотек.**

11. В яких формах найчастіше реалізується централізація бібліотек?

- а) проведення стандартизації;
- б) здійснення в масштабах країни, регіонів, бібліотечних мереж централізованого комплектування бібліотечних фондів, централізованої обробки книг й інших творів друку;
- в) об'єднання бібліотек у централізовані системи, очолювані відповідною центральною бібліотекою;
- г) **всі відповіді правильні;**
- д) всі відповіді неправильні.

12. Які позитивні сторони застосування централізації бібліотек?

- а) проведення єдиної політики формування, розміщення і використання бібліотечних ресурсів;
- б) централізоване комплектування, обробка і перерозподіл літератури;

в) можливість об'єднання основних бібліотечних процесів і при дефіциті бібліотечних ресурсів знаходження ефективніших шляхів їх формування і використання;

г) всі відповіді правильні;

д) всі відповіді неправильні.

13. Які позитивні сторони застосування децентралізації бібліотек?

а) розвиток ініціативи бібліотечних працівників;

б) підвищення гнучкості й адаптивності бібліотечної системи;

в) забезпечення оперативності прийняття управлінських рішень;

г) всі відповіді правильні;

д) всі відповіді неправильні.

14. Які негативні сторони застосування централізації бібліотек?

а) реальна небезпека неузгоджених дій бібліотек, об'єктивно не спрямованих на досягнення спільної мети бібліотечної системи;

б) можлива переоцінка чинників, що враховують лише поточні потреби конкретної бібліотеки;

в) недооцінка чинників перспективного розвитку усієї системи;

г) всі відповіді правильні;

д) всі відповіді неправильні.

15. Як називається організація певного, заздалегідь передбаченого планом на основі спеціалізації (розподілу праці) і розрахованого на тривалий термін взаємного зв'язку між бібліотеками (бібліотечними мережами) в цілях спільного вирішення загальної задачі – максимального залучення населення до користування бібліотечною книгою, повнішого задоволення читацьких запитів, раціонального формування і ефективного використання бібліотечних ресурсів?

а) бібліотечна спеціалізація;

б) бібліотечна кооперація;

в) бібліотечна координація.

16. Які бібліотечні процеси охоплює бібліотечна координація?

а) формування, розміщення і використання фондів;

б) обслуговування читачів;

в) науково-методична робота;

г) всі відповіді правильні;

д) всі відповіді неправильні.

17. Як називається об'єднання можливостей і засобів – ресурсів групи незалежних бібліотек на певній території в цілях досягнення оптимального обслуговування всіма можливими ресурсами існуючих і потенційних споживачів кожної з бібліотек, що входять у дану систему?

а) бібліотечна спеціалізація;

б) бібліотечна кооперація;

в) бібліотечна координація.

18. Які кількісні характеристики включення бібліотек (бібліотечних мереж) в процеси координації і кооперації можуть використовуватися як показники ефективності бібліотечної справи?

а) види видань, кількість виданої і отриманої по МБА літератури;

б) число бібліотек, що координують і кооперують свою роботу;

в) кількість і об'єм спільно виконаних бібліографічних довідок і укладених бібліографічних покажчиків;

г) всі відповіді правильні;

д) всі відповіді неправильні.

19. Згідно із Законом України «Про бібліотеки і бібліотечну справу», які основні бібліотечні послуги визнані як такі, що повинні надаватися користувачеві безкоштовно?

а) одержання документів або їх копій по міжбібліотечному абонементу;

б) користування інформацією про склад бібліотечних фондів через довідково-пошуковий апарат;

в) отримання консультаційної допомоги в пошуку та виборі джерел інформації;

г) всі відповіді правильні;

д) всі відповіді неправильні.

20. У якому році прийнятий Закон України «Про бібліотеки і бібліотечну справу»?

а) 1992 р.;

б) 1995 р.;

в) 2012 р.

21. Як називається безперервний, цілеспрямований, об'єктивно обумовлений процес дії на бібліотечні об'єкти різних рівнів і типів (бібліотечна справа в цілому, бібліотечна мережа, бібліотечне об'єднання, бібліотека, стосунки між ними), що забезпечує їх єдність і цілісність для досягнення кінцевого результату (задоволення інформаційних потреб) за зовнішніх і внутрішніх умов, що змінюються?

а) управління бібліотечною справою;

б) організація бібліотечної справи;

в) бібліотечна координація.

22. На що спрямовується бібліотечна політика?

а) створення в країні єдиного бібліотечного простору;

б) інтенсифікація процесу збагачення інформаційного потенціалу бібліотечної справи;

в) використання бібліотечних ресурсів;

- г) **всі відповіді правильні;**
- д) всі відповіді неправильні.

23. Які цілі управління бібліотечною справою виокремлюються з огляду на рівні управління?

- а) загальнодержавні;
- б) територіальні;
- в) відомчо-галузеві;
- г) **всі відповіді правильні;**
- д) всі відповіді неправильні.

24. Що є основою державної політики України в галузі бібліотечної справи?

- а) реалізація прав громадян на бібліотечне обслуговування;
- б) забезпечення загальної доступності до інформації та культурних цінностей, що збираються, зберігаються та надаються в тимчасове користування бібліотеками;
- в) **всі відповіді правильні;**
- г) всі відповіді неправильні.

25. У якому році заснована ІФЛА?

- а) 1895 р.;
- б) **1927 р.;**
- в) 1945 р.;
- г) 1951 р.;
- д) 1991 р.

26. У якому році заснована УБА?

- а) 1971 р.;
- б) 1991 р.;
- в) **1995 р.;**
- г) 2001 р.

27. Яка мета діяльності УБА?

- а) всебічне сприяння розвитку бібліотечної справи;
- б) всебічне сприяння забезпеченню права читачів та споживачів інформації на якісне і своєчасне бібліотечне та інформаційно-бібліографічне обслуговування;
- в) захист соціальних та інших спільних інтересів членів УБА;
- г) **всі відповіді правильні;**
- д) всі відповіді неправильні.

28. Який центральний орган виконавчої влади здійснює загальне методичне керівництво бібліотеками України та координацію їх роботи?

- а) **Міністерство культури України;**

- б) Міністерство освіти і науки України;
- в) Верховна Рада України;
- г) Кабінет Міністрів України.

29. На який період припадає зародження міжнародного бібліотечного співробітництва?

- а) XVIII ст.;
- б) XIX ст.;**
- в) XX ст.

30. В яких напрямках здійснюється реалізація принципу загальнодоступності бібліотек?

- а) фізичний і інтелектуальний доступ;
- б) впровадження сучасних технічних засобів;
- в) раціональна організація інформаційно-бібліотечного обслуговування;
- г) всі відповіді правильні;**
- д) всі відповіді неправильні.

XII. ТЕОРЕТИЧНІ ПИТАННЯ ДО ЕКЗАМЕНУ

1. Базові поняття і категорії бібліотекознавства.
2. Цілі бібліотекознавства, його завдання, області наукового пошуку, їх межі.
3. Дискусійність питання про об'єкт бібліотекознавства.
4. Інформація, об'єктивована у вигляді публікації, як елемент об'єкта бібліотекознавства.
5. Читач (споживач інформації, абонент, користувач) як елемент об'єкта бібліотекознавства.
6. Бібліотекар як елемент об'єкта бібліотекознавства.
7. Дискусійність питання про предмет бібліотекознавства.
8. Наукові функції бібліотекознавства.
9. Соціальні функції бібліотекознавства.
10. Структура бібліотекознавства як науки.
11. Структура бібліотекознавства як навчальної дисципліни.
12. Міждисциплінарні зв'язки бібліотекознавства.
13. Основні етапи розвитку бібліотекознавства.
14. Передісторія бібліотекознавчої думки.
15. Розвиток бібліотекознавчої думки в бібліотеках Стародавнього Світу.
16. Релігійна спрямованість бібліотекознавчої думки Середньовіччя.
17. Виникнення і становлення бібліотекознавства як наукової і навчальної дисципліни у XIX ст.
18. Українське бібліотекознавство XIX - початку XX ст.
19. Формування бібліотекознавства як навчальної дисципліни.

20. Роль міжнародних фахових об'єднань у розвитку бібліотекознавства.
21. Розвиток українського бібліотекознавства у ХХ ст.
22. Нові завдання бібліотекознавства в умовах інформаційного суспільства.
23. Фахова бібліотекознавча періодика.
24. Поняття про методи та наукову методичку бібліотекознавства.
25. Характеристика загальнонаукових методів бібліотекознавчих досліджень.
26. Характеристика спеціальних методів бібліотекознавчих досліджень.
27. Характеристика діяльності основних центрів бібліотекознавчих досліджень в Україні.
28. Організація бібліотекознавчих досліджень в Україні на сучасному етапі.
29. Основні напрями бібліотекознавчих досліджень на сучасному етапі.
30. Українські наукові бібліотекознавчі школи.
31. Соціальні функції бібліотеки як одна з найфундаментальніших проблем бібліотечної теорії і практики.
32. Еволюція поглядів бібліотекознавців на соціальне призначення бібліотеки.
33. Співвідношення соціальних і технологічних функцій бібліотеки.
34. Соціальні функції бібліотеки.
35. Технологічні функції бібліотеки.
36. Дискусійність питання класифікації і типологізації бібліотек.
37. Еволюція поглядів бібліотекознавців на проблеми класифікації і типологізації бібліотек.
38. Класифікація бібліотек за різними критеріями.
39. Класифікація бібліотек за соціальним призначенням.
40. Класифікація бібліотек за адміністративно-територіальним поділом.
41. Класифікація бібліотек за змістом фондів.
42. Загальні бібліотеки, їх основні типологічні ознаки.
43. Типологічні особливості та функції національних бібліотек.
44. Типологічні ознаки універсальних бібліотек.
45. Спеціальні бібліотеки, їх основні типологічні ознаки.
46. Типологічні особливості особистих бібліотек, їх види і функції.
47. Загальнодоступні спеціальні бібліотеки.
48. Галузева диференціація бібліотек.
49. Історичні витоки та закономірності історичного розвитку бібліотечної професії та бібліотечної освіти.
50. Бібліотечно-інформаційний фахівець як особлива соціально-професійна група.
51. Професіограма і кваліфікаційні характеристики бібліотекаря.
52. Бібліотечна професіологія: зміст, завдання, основні напрями досліджень.
53. Кодекси професійної етики бібліотекаря.
54. Основні принципи і стратегічні цілі бібліотечної освіти України.

55. Місце бібліотекознавчої професіології в структурі бібліотекознавства.
56. Підготовка науково-педагогічних бібліотечних кадрів в Україні.
57. Система безперервної бібліотечно-інформаційної освіти.
58. Структурна характеристика бібліотеки: основні елементи і підсистеми, їх внутрішні і зовнішні функції.
59. Основні принципи організації і функціонування бібліотечної справи.
60. Забезпеченість населення бібліотечною мережею в Україні на сучасному етапі.
61. Централізована бібліотечна система як первинний рівень бібліотечних об'єднань.
62. Національні бібліотеки України.
63. Державні бібліотеки України.
64. Мережа бібліотек Міністерства культури України: ознаки, завдання і функції.
65. Мережа бібліотек Національної академії наук України: ознаки, завдання і функції.
66. Мережа науково-технічних бібліотек України: ознаки, завдання і функції.
67. Мережа сільськогосподарських бібліотек України: ознаки, завдання і функції.
68. Мережа медичних бібліотек України: ознаки, завдання і функції.
69. Мережа освітянських бібліотек України: ознаки, завдання і функції.
70. Науково обґрунтована і реалістична бібліотечна політика як основа управління бібліотечною справою.
71. Закон України «Про бібліотеки і бібліотечну справу».
72. Організаційна структура управління бібліотечною справою України.
73. Органи державного управління бібліотечною справою України (державний, галузевий, територіальний рівні).
74. Органи керівництва мережами бібліотек НАН України, науково-технічних, сільськогосподарських, освітянських бібліотек.
75. Українська бібліотечна асоціація (УБА) і її роль в управлінні бібліотечною справою України.
76. Передумови виникнення, основні етапи розвитку міжнародного бібліотечного співробітництва.
77. Міжнародні бібліотечні організації як провідні центри міжнародного бібліотечного співробітництва.
78. Основні об'єкти зовнішнього середовища бібліотеки.
79. IFLA як провідний осередок міжнародного бібліотечного співробітництва.
80. Форми міжнародного співробітництва бібліотек України.
81. Основні елементи функціонування бібліотеки..
82. Міністерство культури України як центральний орган виконавчої влади, який здійснює загальне методичне керівництво бібліотеками України та координацію їх роботи.
83. Бібліотечний фонд як підсистема бібліотеки.

84. Користувач як підсистема бібліотеки.
85. Бібліотекар як підсистема бібліотеки.
86. Матеріально-технічна база як підсистема бібліотеки.
87. Організаційна структура бібліотеки.
88. Еволюція поглядів бібліотекознавців щодо бібліотеки як системи.
89. Основні параметри результатів діяльності бібліотеки, їх кількісні та якісні характеристики.
90. Основні, допоміжні (забезпечуючі) та управлінські процеси діяльності бібліотеки.

XIII. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Законодавчі і нормативно-правові документи

1. Про бібліотеки і бібліотечну справу : Закон України від 27 січ. 1995 р. № 32/95-ВР // Відом. Верхов. Ради України. – 1995. – №7. – С. 45-52; В ред. Закону №5461-17 від 12.12.2012 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/32/95-%D0%B2%D1%80>.
2. Про інформацію : Закон України від 2 жовт. 1992 р. № 2657-ХІІ // Відом. Верхов. Ради України. – 1992. – №48. – Ст. 650; В ред. Закону №5029-17 від 10.08.2012 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>.
3. Про культуру : Закон України від 14 груд. 2010 р. №2778-17 // Відом. Верхов. Ради України. – 2011. – №24. – Ст. 168; В ред. Закону №5461-17 від 12.12.2012 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2778-17>.

Базова

4. Бібліотекознавство. Теорія, історія, організація діяльності бібліотек : підруч. для вузів / В.О. Ільганаєва, Г.Д. Ковальчук, Т.П. Самійленко та ін. – Харків : Основа, 1993. – 193 с.
5. Ванеев А.Н. Развитие библиотечной мысли России (XI - нач. XX вв.) / А.Н. Ванеев. – М., 2003. – 304 с.
6. Ванеев А.Н. Библиотечное дело в России конца XX века: Общетеоретические концепции и дискуссии : учеб. пособие / А.Н. Ванеев А.Н. – СПб. : "Профессия", 2007. – 248 с.
7. Карташов Н.С. Общее библиотечное дело: учеб. в 2-х ч. / Н.С. Карташов, В.В. Скворцов. – М. : МГУКИ, 1996-1997. – Ч. 1. Скворцов В.В. Теоретические основы библиотечного дела / В.В. Скворцов. – 1996. – 88 с. ; Ч. 2. Карташов Н.С. Общая теория библиотечного дела / Н.С. Карташов. – 1997. – 256 с.
8. Мотульський Р.С. Общее библиотечное дело: учеб. пособие для вузов / Р.С. Мотульський. – М. : Либерея, 2004. – 224 с.
9. Общее библиотечное дело : хрестоматія / [науч. ред. А.Н. Ванеев]. – М. : Либерея-Библиоформ, 2007-2008. – (Библиотекар и время. XXI век). – (Вып. 57). Ч. 1. Теоретические основы. – 2007. – 532 с. ; (Вып. 84). – Ч. 2.

Учение о библиотеке, т. 1. – 2008. – 309 с. ; (Вып. 85). – Ч. 2. Учение о библиотеке : хрестоматия, т. 2. – 2008. – 541 с. ; (Вып. 86). – Ч. 3. Учение о библиотечном деле. – 2008. – 366 с.

Додаткова

10. Алтухова Г.А. Профессиональная этика библиотекаря : учеб. пособие для вузов и сред. проф. учеб. заведений культуры и искусства / Г.А. Алтухова; Моск. гос. ун-т культуры и искусств. – 2-е изд., испр. и доп. – М. : Изд-во МГУКИ: Профиздат, 2000. – 112 с.

11. Амлинский Л.З. Научная библиотека: пространство для читателя и библиотекаря / Л.З. Амлинский // Науч. и техн. б-ки. – 2013. – №1. – С. 100-107.

12. Бейлис Л.И. Профессиональная библиотечная периодика современной Украины / Л.И. Бейлис // Вестн. БАЕ. – 2011. – № 1. – С. 68-75.

13. Бейліс Л. До питання креативності бібліотечної роботи і особистісних мотивів її виконання : [бібл. професіологія] / Л. Бейліс // Бібл. планета. – 2011. – № 4. – С. 24-28.

14. Библиотечная этика в странах мира / Рос. библ. ассоц. Секц. по библ. политике и законодательству / сост. : В.Р. Фирсов, И.А. Трушина. – СПб. : изд-во Рос. нац. б-ки, 2002. – 156 с.

15. Бібліотекар ХХІ століття: нові стандарти професії : матеріали Міжнар. наук.-практ. віртуал. конф., лют.-черв. 2008 р. / ХДНБ ім. В.Г. Короленка ; [уклад. А.Л. Шалиганова]. – Х., 2009. – 60 с.

16. Бібліотеки України загальнодержавного значення: історія і сучасність: зб. ст. / НБУВ та ін.; редкол. : О.С. Онищенко (голова) та ін. – К., 2007. – 253 с.

17. Бібліотечна професія: безперервне навчання: [підвищ. кваліфікації бібл. працівників в Україні і за кордоном] / М-во культури і туризму України, Нац. парлам. б-ка України ; відп. ред. І. Цуріна ; підгот. С. Кравченко. – К., 2007. – 51 с.

18. Бірюкова Т. Структурно-діяльнісна модель бібліотеки як документно-комунікаційного інституту / Т. Бірюкова // Вісн. Книжк. палати. – 2013. – №9. – С. 23-26.

19. Булахова Г. Входження бібліотечних установ у сучасний ринок інформації : [адаптація наук. б-к до ринк. умов] / Г. Булахова // Наук. пр. НБУВ. – К., 2009. – Вип. 23. – С. 97-106.

20. Ванеев А.Н. Библиотечное дело. Теория. Методика. Практика / А.Н. Ванеев; СПбГУКИ. – СПб. : Профессия, 2004. – 368 с.

21. Василенко О. Статистичні дослідження в бібліотеках / О. Василенко // Наук. пр. НБУВ.– К., 2007. – Вип. 19. – С. 679-688.

22. Васильченко М. Бібліотечна справа: методологічні основи / М. Васильченко // Бібл. форум України. – 2011. – № 1. – С. 2–8.

23. Виноградова Е.Б. Типология и классификация библиотек: Термины, признаки, методы / Е.Б. Виноградова // Библиотековедение. – 2007. – №6. – С. 41-44.

24. Войцехівська Г. До питання спорудження будівель бібліотек / Г. Войцехівська // Наук. пр. НБУВ. – К., 2010. – Вип. 28. – С. 118–124.

25. Воскобойникова-Гузєва Е.В. Модернизационные модели развития библиотек / Е.В. Воскобойникова-Гузєва // Библиотеки национальных академий наук: проблемы функционирования, тенденции развития. – К., 2012. – №10. – С. 103-115.

26. Воскобойникова-Гузєва О.В. Бібліотекознавча думка в контексті європейського історико-культурного розвитку XVIII – початку XX ст. / О.В. Воскобойникова-Гузєва // Рукопис. та книжк. спадщина України. – 2007. – Вип. 12. – С. 135–141.

27. Воскобойникова-Гузєва О.В. Бібліотекознавчі дослідження в Національній бібліотеці України ім. В.І. Вернадського / О.В. Воскобойникова-Гузєва // Українське бібліотекознавство в історичному вимірі : до 140-річчя від дня народж. Л.Б. Хавкіної : за матеріалами Міжнар. наук. читань з нагоди 105 річниці від. бібліотекознавства / М-во культури України, ДЗ «ХДНБ ім. В. Г. Короленка» ; [уклад. О.П. Куніч ; відп. за вип. В.Д. Ракитянська]. – Х. : «Фоліо», 2012. – С. 30–35.

28. Воскобойникова-Гузєва О.В. Визначальні світові стратегії розвитку інформаційно-бібліотечного комплексу (кінець XX – початок XXI ст.) : [на прикл. нац. б-к світу] / О.В. Воскобойникова-Гузєва // Вісн. Книжк. палати. – 2012. – № 9. – С. 17–22.

29. Воскобойникова-Гузєва О.В. Дискусійні питання розвитку теорії і методології бібліотекознавства / О.В. Воскобойникова-Гузєва // Бібл. вісн. – 2007. – № 2. – С. 3–9.

30. Вохрышева М.Г. Методология определения функций областных библиотек / М.Г. Вохрышева, И.Н. Ключашкина // Библиотековедение. – 2013. – № 3. – С. 31-36.

31. Глухов А. Личные библиотеки / А. Глухов // Шк. б-ка. – 2010. – №6. – С. 20–25.

32. Гранчак Т. Сучасні підходи до вивчення бібліотеки як соціального інституту / Т. Гранчак // Бібл. вісн. – 2012. – №5. – С. 20–26.

33. Гусєва Е.Н. Типология библиотек / Е.Н. Гусєва. – М., 2007. – 151 с.

34. Давидова І. Стратегії розвитку бібліотек України за умов інформаційного суспільства / І. Давидова // Вісн. Книжк. палати. – 2008. – №8. – С. 24–27.

35. Давидова І.О. Когнітивно-комунікаційна парадигма в бібліотекознавстві / І.О. Давидова // Вісн. ХДАК. – 2013. – Вип. 40. – С. 60-70.

36. Дворкина М.Я. Библиотека как научное учреждение / М.Я. Дворкина // Библиотеки национальных академий наук: проблемы функционирования, тенденции развития : науч.-практ. и теорет. сб. / НАН Украины, НБУВ, Междунар. асоц. акад. наук и др. – К., 2012. – Вып. 10. – С. 9–16.

37. Дригайло В.Г. Основы организации работы библиотеки вуза : науч.-практ. пособие / В.Г. Дригайло. – М. : Либеря-Бибинформ, 2007. – 624 с.

38. Дударєва Е.Б. Переподготовка библиотечных кадров : организационно-функциональная структура / Е.Б. Дударєва // Науч. и техн. б-ки. – 2008. – №9. – С. 76-83.

39. Жукова В.П. Бібліотечний соціальний інститут у контексті бібліотекознавчих досліджень / В.П. Жукова // Вісн. ХДАК. – 2013. – Вип. 41. – С. 205-212.

40. Зайцев В.Н. Национальная библиотека в мировом информационном пространстве / В.Н. Зайцев // Вестн. Библ. ассамблеи Евразии. – 2007. – № 1. – С. 45–49.

41. Захарова Н. Культурно-просвітницька діяльність Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського: основні етапи розвитку / Н. Захарова // Наук. пр. НБУВ. – К., 2009. – Вип. 25. – С. 101–107.

42. Ільганаєва В.О. Методологічні завдання сучасного бібліотекознавства / В.О. Ільганаєва // Короленківські читання 2010 : матеріали XIII наук.-практ. конф., [Харків], 7–8 жовт. 2010 р. / М-во культури України, ДЗ «ХДНБ ім. В. Г. Короленка» ; [уклад. Н.І. Капустіна]. – Х., 2011. – С. 82–89.

43. Ківшар Т.І. Рекреаційна функція бібліотеки XXI століття / Т.І. Ківшар // Вісн. КНУКіМ (Педагог. науки). – 2005. – №2. – С. 158-160.

44. Кобелев О.М. Інформаційна аналітика в бібліотекознавстві : [використ. в бібліотекозн. дослідж.] / О.М. Кобелев // Вісн. ХДАК. – Х., 2009. – Вип. 31. – С. 163–171.

45. Корниенко В.А. Система підвищення кваліфікації в допомогу самообразованню персоналу / В.А. Корниенко // Науч. и техн. б-ки. – 2008. – №7. – С. 72-80.

46. Крейденко В.С. Библиотечные исследования: учеб.-метод. пособие / В.С. Крейденко. – М., 2007. – 352 с.

47. Кулаковська Т.Л. Бібліотечно-інформаційна система як об'єкт комплексного бібліотекознавчого дослідження / Т.Л. Кулаковська // Наук.-техн. інформ. – 2007. – № 1. – С. 11–15.

48. Кунанець Н.Е. Методологічні засади використання методів інформатики при дослідженні бібліотек / Н.Е. Кунанець // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2013. – №2. – С. 44-50.

49. Кунанець Н.Е. Соціокомунікаційний підхід у бібліотекознавстві: інновація чи відновлення традицій / Н.Е. Кунанець // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2014. – №3. – С. 11-18.

50. Кушнарєнко Н.М. Вища бібліотечна освіта України в контексті гендерного підходу / Н.М. Кушнарєнко // Вісн. ХДАК. – 2014. – Вип. 43. – С. 69-80.

51. Кушнарєнко Н.М. Концептуальні засади підготовки наукових кадрів у галузі книгознавства, бібліотекознавства та бібліографознавства в Україні / Н.М. Кушнарєнко // Вісн. ХДАК. – Х., 2002. – Вип. 9. – С. 85-90.

52. Кушнарєнко Н.М. Методичні засади книгознавчих, бібліотекознавчих і бібліографічних досліджень / Н.М. Кушнарєнко // Вісн. ХДАК. – Х., 2004. – Вип. 15. – С. 84-95.

53. Кушнарєнко Н.Н. Научные школы книговедческого и библиотечно-информационного профиля: признаки идентификации / Н.Н. Кушнарєнко, А.А. Соляник // Науч. и техн. б-ки. – 2011. – № 12. – С. 45–54.

54. Любаренко Л. Науково-дослідна робота Національної парламентської бібліотеки України (1969–2009): стан і тенденції / Л. Любаренко // Бібл. планета. – 2010. – № 1. – С. 9–13.

55. Маслакова Н. Історико-бібліотечнознавчі дослідження на новому етапі розвитку України (1991–2006) // Наук. пр. НБУВ. – К., 2006. – Вип. 16. – С. 404–414.

56. Матвійчук О.Є. Закономірності розвитку бібліотек як соціокультурних центрів в Україні / О.Є. Матвійчук // Культура і сучасність. – К., 2009. – № 2. – С. 82–87.

57. Материали о международных организациях на страницах „Новостей Российского комитета ИФЛА” // Новости Рос. ком. ИФЛА. – 2002. – №38. – С. 11-14.

58. Матурицкий А.М. Автопортрет современного высшего библиотечно-информационного образования / А.М. Матурицкий, Г.А. Кузичкина, О.А. Калегина // Науч. и техн. б-ки. – 2013. – № 10. – С. 5-14.

59. Мотульський Р.С. Библиотека как социальный институт / Р.С. Мотульський. – Минск, 2002. – 374 с.

60. Нагаева Л.Н. ИФЛА: приглашение к сотрудничеству / Л.Н. Нагаева // Библиография. – 2002. – № 1. – С. 144-150.

61. Новальська Т. Український читач у бібліотечнознавчих дослідженнях (кінець ХІХ – початок ХХІ ст.): монографія / Т. Новальська, КНУКіМ. – К., 2005. – 250 с.

62. Онищенко О. Українські бібліотеки у 90-х роках ХХ ст.: основні тенденції розвитку та напрями діяльності / О. Онищенко // Бібл. вісн. – 2009. – № 3. – С. 12–23.

63. Осипова И.П. Некоторые современные проблемы организации и методики научных исследований по библиотечному делу / И.П. Осипова // Библиотеки национальных академий наук: проблемы функционирования, тенденции развития : науч.-практ. и теорет. сб. – К., 2012. – Вып. 10. – С. 17–24.

64. Пашкова В. Міжнародний кодекс етики : [про Всесвіт. конгр. бібліотекарів та інформ. працівників, Ген. конф. і засід. асамблеї ІФЛА, м. Гельсінкі (Фінляндія), 11–16 серп. 2012 р.; «Кодекс етики ІФЛА для бібліотекарів та інших інформаційних працівників»] / В. Пашкова ; пер. з англ. авт. // Бібл. планета. – 2012. – № 3. – С. 8-9.

65. Печена А.В. Місце бібліотеки в системі масової комунікації / А.В. Печена // Вісн. ХДАК. – 2014. – Вип. 42. – С. 196-205.

66. Полтавская Е.И. Объект и предмет библиотекведения: анализ проблемы в начале ХХІ века / Е.И. Полтавская // Науч. и техн. б-ки. – 2007. – №1. – С. 75-91.

67. Провідні бібліотеки України: довідник / уклад. : В.Г. Дригайло, Є.М. Шмельов. – К. : Шмельов В. Є., 2007. – 152 с.

68. Прокопенко Л.С. На шляху до рівноцінності, прозорості і визнання дипломів: ІФЛА і бібліотечно-інформаційна освіта [Електронний ресурс] / Л.С. Прокопенко // V Львівський бібліотечний форум «Бібліотек@ – відкритий світ» : зб. матеріалів / Укр. бібл. асоц. ; редкол. : В.С. Пашкова, В.В.

Загуменна, І.О. Шевченко, Я.Є. Сошинська, О.В. Васильєв. – Електрон. вид. – К. : УБА, 2014. – С. 55-57.

69. Прокопенко Л.С. Основні напрями діяльності відділу ІФЛА «Освіта та наукові дослідження» : [бібл. освіта, пробл. бібліотекознавства та прогр. підвищ. кваліфікації] / Л.С. Прокопенко // Соціальні комунікації в стратегіях формування суспільства знань : матеріали міжнар. наук. конф., 26–27 лют. 2009 р. : у 2 ч. / М-во культури і туризму України, ХДАК, Акад. мистец. України, Ін-т культурології ; [редкол. : В. М. Шейко та ін.]. – Х., 2009. – Ч. 2. – С. 144–146.

70. Прокопенко Л.С. Основні напрями діяльності Секції бібліотечних журналів ІФЛА (1978–2005 рр.) / Л.С. Прокопенко // Документознавство. Бібліотекознавство. Інформаційна діяльність : проблеми науки, освіти, практики : матеріали VI Міжнар. наук.-практ. конф., 19–21 трав. 2009 р., м. Київ / М-во культури і туризму України, ДАКККіМ, Ін-т держ. упр. та інформ. діяльн. – К., 2009. – С. 73–75.

71. Розбудова потужних бібліотечних асоціацій : навч. матеріали для підвищ. кваліфікації бібліотекарів / УБА, НАКККіМ, Центр. безперерв. інформ.-бібл. освіти ; [уклад.: В.С. Пашкова, Я.Є. Сошинська]. – К. : Самміт-Книга, 2012. – 183 с.

72. Рудомино М.И. К истории международных библиотечных связей: Предыстория ИФЛА (1853–1926) / М.И. Рудомино // Библиотека. – 1995. – №5. – С. 19–33.

73. Свергунова Н.М. Социальная миссия библиотек: аналитический обзор мнений / Н.М. Свергунова // Науч. и техн. б-ки. – 2014. – № 7. – С. 14-18.

74. Скарнє В.К. Библиотечно-информационное образование Украины в процессе инновационного развития / В.К. Скарнє // Науч. и техн. б-ки. – 2008. – № 2. – С. 44–47.

75. Слободяник М.С. Наукова бібліотека: еволюція структури і функцій : монографія / М.С. Слободяник ; відп. ред. О.С. Онищенко. – К., 1995. – 268 с.

76. Слободяник М.С. Українське бібліотекознавство на зламі століть / М.С. Слободяник // Українське бібліотекознавство (1991 – 2008) : наук.-допом. бібліогр. покажч. / М-во культури і туризму України, ДЗ "Нац. парламент. б-ка України"; [уклад. : М.С. Слободяник, О.А. Політова; наук. ред. та авт. вступ. ст. М.С. Слободяник]. – К. : НПБУ, 2010. – С. 5-20.

77. Соколов А.В. Библиотечная профессиология в системе библиотековедческих наук / А.В. Соколов // Библиотековедение. – 2003. – №4. – С. 29–33.

78. Соколов А.В. Объект и предмет библиотековедения / А.В. Соколов // Библиотековедение. – 2007. – №2. – С.19-33.

79. Солоїденко Г. Науково-дослідницька робота бібліотек: напрями, пріоритети, ефективність / Г. Солоїденко // Вісн. Книжк. палати. – 2011. – № 11. – С. 12–17.

80. Солоїденко Г. Роль професійних асоціацій в інноваційному розвитку бібліотечної справи / Г. Солоїденко // Бібл. вісн. – 2004. – №3. – С. 15-19.

81. Солоіденко Г. Термінологічна діяльність у контексті бібліотекознавчих досліджень другої половини ХХ століття / Г. Солоіденко // Наук. пр. НБУВ. – К., 2007. – Вип. 19. – С. 669-679.
82. Справочник библиотекаря / науч. ред А.Н. Ванеев, В.А. Минкина. – СПб. : Профессия, 2001. – 448 с.
83. Столяров Ю.Н. Место библиотековедения в системе наук / Ю.Н. Столяров // Науч. и техн. б-ки. – 2003. – №3. – С. 37–40.
84. Столяров Ю.Н. Столетие библиотечного образования в СНГ и республиках ближнего зарубежья / Ю.Н. Столяров // Науч. и техн. б-ки. – 2013. – № 12. – С. 7-30.
85. Сухоруков К. ИФЛА: Нововведения в новом тысячелетии / К. Сухоруков // Библиотековедение. – 2002. – №3. – С. 37-45.
86. Трушина И.А. Этика библиотекаря: моральный закон внутри нас : опыт разных стран / И.А. Трушина. – М. : Гранд-ФАИР, 2008. – 272 с.
87. Тюлина Н.И. Национальная библиотека: Опыт типологического анализа / Н.И. Тюлина. – М. : Книж. палата, 1988. – 184 с.
88. Удовик В. Президентська політика сприяння розвитку бібліотечної справи в країнах світу / В. Удовик // Наук. пр. НБУВ. – К., 2009. – Вип. 25. – С. 94–100.
89. Українське бібліотекознавство в історичному вимірі : до 140-річчя від дня народж. Л.Б. Хавкіної : за матеріалами Міжнар. наук. читань з нагоди 105 річниці від. бібліотекознавства / М-во культури України, Держ. закл. "Харк. держ. наук. б-ка ім. В.Г. Короленка" ; [уклад. О.П. Куніч ; відп. за вип. В.Д. Ракитянська]. – Х. : «Фоліо», 2012. – 155 с.
90. Чачко А.С. Библиотековедение в человеческом измерении / А.С. Чачко ; Междунар. акад. информатизации при ООН. Отд-ние «Библиотековедение». – К. ; М., 2000. – 167 с.
91. Чачко А.С. Библиотечная профессия: проблемы и их отражение в исследованиях / А.С. Чачко // Российское библиотековедение: XX век: направления развития, проблемы и итоги. – М. , 2003. – С. 224–247.
92. Чачко А.С. Библиотечна професіологія: професіологія бібліотечно-інформаційної діяльності : навч.-метод. посіб. / А.С. Чачко ; Київ. держ. ін-т культури. Каф. бібліотекознавства. – К., 1996. – 120 с.
93. Шавыркина Н.А. Личная библиотека. Культурно-исторический анализ / Н.А. Шавыркина. – М., 2000. – 200 с.
94. Юрик И.В. Роль персонала как ключевой показатель эффективности деятельности библиотеки / И.В. Юрик, М.П. Лазерко // Библиотеки национальных академий наук: проблемы функционирования, тенденции развития. – К., 2013. – №11. – С. 211-224.
95. Яцевич Н.А. Библиотечное образование: пути трансформации / Н.А. Яцевич // Науч. и техн. б-ки. – 2014. – № 1. – С. 42-45.

Інформаційні ресурси

№ з/п	Адреса веб-сайту	Назва веб-сайту
1	http://www.ula.org.ua	Українська бібліотечна асоціація (УБА)
2	http://libinnovate.wordpress.com/	Творчість та інновації в українських бібліотеках: інформаційно-просвітницький блог для бібліотекарів
3	http://www.libportal.org.ua/	Бібліотечний інформаційно-освітній портал
4	http://www.ifla.org	Міжнародна федерація бібліотечних асоціацій та закладів
5	http://profy.nplu.org/	«Бібліотекар України»
6	http://mincult.kmu.gov.ua/mincult/uk/index	Міністерство культури України
7	http://www.ukrstat.gov.ua/	Державна служба статистики України
8	http://www.rsl.ru/ru/s3/s17/s33/d93/	Журнал «Библиотекосведение»
9	http://nplu.org/storage/images/Content/b-uk-91-08.doc	Українське бібліотекознавство (1991 – 2008) : наук.-допом. бібліогр. покажч. – К., 2010. – 166 с.
10	http://www.abdos.de/uploads/4/0/4/1/4041274/referat_sokov_2007.pdf	«Имена выдающихся библиотекосведов Европы на страницах Библиотечной энциклопедии России»

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ПІДГОТОВКИ СЕМІНАРСЬКОГО ЗАНЯТТЯ

Семінар, як одна з форм навчальних аудиторних занять, спрямований на поглиблене вивчення програмного матеріалу та контроль рівня його засвоєння шляхом безпосередньої співпраці навчальної групи та викладача в процесі обговорення навчального матеріалу.

Систематична підготовка до семінару з дисципліни привчає до самостійної роботи з матеріалом, науковою, навчальною, навчально-методичною літературою, періодичними та довідковими виданнями, інформаційними ресурсами мережі Інтернет. Для виступу на семінарському занятті студенти готують усні відповіді на поставлені запитання. Під час занять створюються умови для перевірки та виявлення інтелектуального рівня студентів, формування вміння публічно виступати, логічно висловлюватись, колективно обговорювати гострі проблеми, обстоювати власну точку зору, полемізувати й аргументувати власну позицію.

Для ґрунтовного засвоєння джерел необхідно вдумливо конспектувати, вдаючись до різних форм запису: витягів, тез, цитат тощо. Доцільно підготувати власні спостереження та висновки, обґрунтувавши їх теоретичними положеннями та рекомендаціями.

Семінарські заняття не лише базуються на матеріалі, який міститься в лекційному курсі, але й підсумовують результати самостійної роботи з рекомендованою літературою.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Самостійна робота студентів – один з основних засобів оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від аудиторних навчальних занять. Упровадження в практику навчальної програми різноманітних форм самостійної роботи активно сприяє модернізації навчального процесу шляхом подолання протиріч між трансляцією знань і їх засвоєнням у взаємозв'язку теорії та практики.

Головною метою самостійної роботи є закріплення, розширення та поглиблення набутих у процесі аудиторної роботи знань, умінь і навичок, а також самостійне вивчення та засвоєння нового матеріалу під керівництвом викладача, але без його безпосередньої участі.

Питання, що виникають у студентів стосовно виконання запланованих завдань, вирішуються на консультаціях, які проводять згідно з графіками, затвердженими кафедрою.

Самостійна робота студентів передбачена до кожної теми курсу, зміст якої полягає в таких положеннях:

- самостійне вивчення теоретичних, історичних і науково-практичних тем;
- самостійна робота з джерелами та літературою з метою кращого засвоєння програмного матеріалу після відвідування лекцій;
- підготовка наукових повідомлень, інформаційних довідок;
- підготовка вибіркового дослідного завдання на базі критичного огляду наукових публікацій, розроблення пропозицій щодо вирішення актуальних проблем або прогнозів за обраною тематикою;
- презентація та захист результатів виконання дослідницького завдання на семінарському занятті.

Одним із видів самостійної роботи є опрацювання лекційного матеріалу, визначення головного в змісті лекції, засвоєння її основних моментів. При цьому не слід дослівно записувати за лектором, а своїми словами фіксувати найсуттєвіше: тему, її основні питання та положення. На сторінках конспекту варто залишати широкі поля для додаткових поміток під час самостійної роботи над літературою.

Для систематизації отриманих знань з дисципліни до кожної наступної теми слід ретельно готуватись: систематично опрацьовувати матеріал попередньої лекції, рекомендовану літературу, повторювати пройдений матеріал, на який лектор посилається при викладанні нового. Якщо з певних причин лекція пропущена, її необхідно законспектувати й опрацювати самостійно, незрозумілі питання з'ясувати на консультації.

Основні види самостійної роботи студентів з дисципліни: вивчення лекційного матеріалу, опрацювання рекомендованої літератури, самоконтроль рівня засвоєння програмного матеріалу, написання рефератів.